ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Χ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ὁδὸς Καλάμιδος 8.

ΕΤΟΣ Γ'. Ἀθήναι, τῇ 15 Φεβρουαρίου 1900. ΑΡΙΘ. 4.

ΑΠΟ ΤΑ ΞΕΦΑΝΤΩΜΑΤΑ

1.

Ἔλα μὲ μιᾶς καὶ διῶξέ μου
Τὸ φόβο ποῦ μὲ σκιάζει
Καὶ κάνε μου ἀνθοστέφανο
Τὴ λύπη ποῦ μὲ σκάζει.

Ἔλα καὶ 'πές μου τ' ὄνειρο
Καὶ 'πές μου τὴν ἀλήθεια
Γιὰ τ' ἄχτι τ' ἀνημέρωτο
Ποῦχω βαθειὰ στὰ στήθια

Καὶ δεῖξέ με τὴ δύναμι
Τῆς ὠμορφιᾶς, τὸ κρῖμα,
Γιὰ νὰ χυθῇ ἀνυπόταχτο
Τὸ τραγοῦδι 'σὰν κῦμα.

2.

Ξαστέρωσ' ἀπ' τὸ κέντημα
Ποῦ γέρνεις σὰ λουλοῦδι
Κι' ἀρχίνα στὸν παλιὸ σκοπὸ
Πασίχαρο τραγοῦδι,

Ποὺ νὰ 'ξηγάει τ' ὀνείρατα
Τὰ μάγια νὰ ξωμπλιάζῃ,
Τοὺς ὅρκους καὶ τὰ τάμματα,
Τῆς χάρες, ν' ἀραδιάζῃ.

Ἡ γειτονιὰ νὰ 'ξαφνιασθῇ
Καὶ μέσ' 'στὴ μοναξιά του
Ὁ νηὸς ποῦ θὰ τἀφογκρασθῇ,
Νὰ κλάψῃ ἀπ' τὴ χαρά του!

3.

Στὸ παραθύρι ξάγρυπνη
Ἄνθη κρατεῖ στὰ χέρια
Καὶ καρτερώντας νὰ διαβῇ
Ἀναμετράει τ' ἀστέρια.

Κι' ὅταν ἀκούσῃ τὸ σκοπὸ
Τοῦ τραγουδιοῦ στὸ δρόμο,
Τ' ἄνθη τοῦ 'ρίχνη ἀπὸ 'ψηλὰ
Κ' ἔχει ἡ καρδιά της τρόμο,

Ποῦ τῆς δροσούλας μιὰ σταλιὰ
Σὰ νοιώθῃ στὰ μαλλιά της,
Θαρρεῖ πῶς κλαίει ὁ οὐρανὸς,
Ποῦ φεύγει ἀπό κοντά της!

4.

Τὰ χαμόγελα τὰ πρῶτα, σημάδια
Τῆς αὐγῆς, ποῦ θὰ ψάλλουν τὰ πουλιά,
Καὶ τῶν ματιῶν τὰ λόγια καὶ τὰ χάδια,
Σὰν ἥλιου ἀχτῖδες 'σὰν αὐγῆς δροσιά,

Καὶ τὰ φιλιά, τὰ ἡμερεμένα βράδυα
Μὲ τὰ θερμὰ τὰ δάκρυα, τὰ στερνὰ,
Ποῦ στῆς καρδιᾶς μας τὰ πυχτὰ σκοτάδια
Μὲ μιᾶς γινόνται ἀστέρια φωτεινά.

Ὅλα, μαζῆ τὰ μάγια σιγοβρέχουν
Στῆς Ἀφροδίτης τὤμορφο παιδὶ
Κι' ἀπ' τὸ κρασί τους μεθοῦν κι' ὅλοι τρέχουν

Τρέχουν κουφοὶ στὸ γέλοιο π' ἀντηχάει
Ἀπ' τὸ μικρὸ κι' ἄσπλαχνο νικητή,
Ποῦ στ' ἅρμα του δεμένους τοὺς τραβάει.

Ὁ ΠΟΙΗΤΗΣ

Τοῦ ἱεροῦ πολέμου τὴ σημαία ὑψώνει
Καὶ ρίχνεται πρῶτος στὴν ἄγρια πάλη,
Σὰν ἕνας Γίγαντας ἐκεῖ προβάλλει
Ποῦ ὁ Δίας ἀδιάκοπα τὸν κεραυνώνει.

Ἐλᾶτε σεῖς, ποῦ σᾶς ἐλευθερόνει,
Στεφανῶστε τὸ νεκρό του κεφάλι
Καὶ τὴν καρδιὰ σκεπάστε ποῦ δὲν πάλλει
Μὲ τὴ δάφνη ποῦ στὴ γῆ του φυτρώνει.

Κι' ἂν τὸ χρυσάφι, τὸ μάρμαρο, λείπει
Ποῦ σὲ τάφους τόσους τυράννων λάμπει,
Ἀγριολούλουδα πάντα ἔχουν οἱ κάμποι,

Μεγαλόπρεπα ρόδα ἔχουν οἱ κῆποι,
Νὰ στολίζουν τὸ μνῆμα, ὡς τὴν ἡμέρα
Ποῦ διαμάντια θὰ τοῦναι ὅλα ἐδῶ πέρα!

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥ

Ἦρθε ἡ σειρὰ κι' ὁ πλούσιος νὰ πεθνῇ
Καὶ τἄδικα μπροστά του ἐζωντανέψαν.
Τοὔδειχνε τῶνα τὴν πρώτη του ἀγάπη
Μὲ τὰ στερνὰ τὰ δάκρυα τῆς Παρθένας
(Ἀγάπη ἀγορασμένη μὲ χρυσάφι)
Ὁποῦ 'σὰν πάλιωσε, 'σὰν ἀποφόρι,
Τὴν ἔρριξε στοὺς δρόμους ντροπιασμένη·
Τοῦ 'δείχνε τἄλλο στὴ γῆ σκοτωμένο
Ἕναν πιστό του φίλο, τὸ μυστήριο,
Ποῦ τὸν ἔκαμε νὰ γείνῃ μεγάλος
Κ' ὕστερα 'μάτια τοὔδειχναν κλαμμένα,
Ἀχνὲς μορφὲς, σὰ σκελετὰ τὰ χέρια,
Μάγουλα βουλιασμένα ἀπὸ τὴν πεῖνα
Κ' ὕστερα δάκρυα, κλάψες καὶ κατάρες,
Βογγιτὸ κι' ἄγρια τὰ δόντια νὰ τρίζουν·,
Κατεπάνω του νὰ τρέχουν, 'σὰ λύκοι,
Μαῦρα φαντάσματα καὶ ματωμένα,
Ν' ἁπλώνουν χίλια χέρια νὰ τὸν πνίξουν
Κοὶ μαχαίρια χίλια γιὰ νὰ τὸν σφάξουν
—Κι' ἀφανισμένος θέλησε νὰ δώσῃ,
Στὸν κόσμο νὰ πετάξῃ, σὰ σὲ σκύλο,
Αὐτὸ ποῦ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ φάῃ,
Αὐτὸ ποῦ τέτοια τοῦ 'φερνε λαχτάρα!
Κι' ὁ κόσμος, ποῦ σὰ βραχνᾶς τὸν πλακώνει
Τοῦ πλούτου ἡ λάμψη, γέρνει τὸ κεφάλι
Μπροστὰ σ' ἐκεῖνο τὸ τέρας, τὸν κλέφτη,
Ποῦ τῆς καρδιάς του τὸ αἷμα εἶχε βυζάξῃ
Καὶ τὸν κράζει, Σωτῆρα κ' Εὐεργέτη!

Χρ. Βαρλέντης.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΣΑΤΩΝΒΡΙΑΝΔΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

(Μετάφρασις Ἐμμ. Ροΐδου).

Ὁ θεωρῶν τὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν θαυμάζει κατὰ πρῶτον τὸ ὡραῖον χρῶμα· καθότι ἐνῷ παρ' ἡμῖν ὁ καθαρώτερος λευκὸς λίθος ταχέως καταντᾶ μέλας ἢ πρασινωπὸς ὑπὸ μεστὴν καπνοῦ καὶ ὄμβρων ἀτμοσφαίραν, ἐν Ἑλλάδι ὁ αἴθριος οὐρανὸς καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ ἡλίου παρέχουσι τῷ μαρμάρῳ τῆς Πάρου, τῆς Πεντέλης, χρῶμα χρυσοειδές, ὡς τὸ τοῦ ὡρίμου στάχυος ἢ τῶν φθινοπωρινῶν τῆς ἀμπέλου φύλλων. Ἡ ἀκρίβεια, ἁρμονία καὶ ἁπλότης τῶν ἀναλογιῶν ἕλκουσιν εἶτα τὴν προσοχὴν τοῦ θεατοῦ, μὴ βλέποντος ὡς παρ' ἡμῖν ρυθμὸν ἐπὶ ρυθμῷ, στήλην ἐπὶ στήλῃ καὶ θόλους ἐπὶ θόλοις. Ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς λ. χ. εἶναι ἢ μᾶλλον ἦτο ἁπλοῦν ἐπίμηκες παραλληλόγραμμον κοσμούμενον ὑπὸ περιστυλίου, προνάου ἢ στοᾶς καὶ ὑψούμενον εἰς τρεῖς βαθμίδας, αἵτινες διῆκον περὶ ὅλον τὸ οἰκοδόμημα. Ὁ πρόναος κατεῖχε τὸ τρίτον περίπου τοῦ ὅλου τοῦ Παρθενῶνος μήκους, τὸ δὲ ἔνδον αὐτοῦ διῃρεῖτο εἰς δύο μέρη, χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοίχου, τὸ δὲ φῶς λαμβάνοντα ἐκ τῆς θύρας· καὶ ἐν ἑνὶ μὲν τούτων ἵστατο ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ἔργον Φειδίου, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἐφυλάττετο ὁ θησαυρὸς τῶν Ἀθηναίων. Οἱ κίονες τοῦ περιστυλίου καὶ τοῦ προνάου ἐστηρίζοντο ἀμέσως ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ· ἦσαν δὲ ἄνευ στυλοβάτου, ραβδωτοὶ καὶ δωρικοὶ τὸν ρυθμόν, ἔχοντες ὕψος μὲν ποδῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο, περιφέρειαν δὲ πρὸς τὴν βάσιν δεκαεπτὰ καὶ ἡμίσεως· ἡ δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις ἦτο ποδῶν ἑπτὰ καὶ δακτύλων τεσσάρων.

Τὰ δωρικὰ τρίγλυφα, ἅτινα ἐκόσμουν τὸ διάζωμα τοῦ θριγκοῦ, ἐχώριζον ἀπ' ἀλλήλων μετόπαι, μικροὶ δηλ. μαρμάρινοι ἄβακες, ἐφ' ὧν ὁ Φειδίας καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔγλυψαν τὴν κατὰ τῶν Λαπιθῶν μάχην τῶν Κενταύρων. Τὸ διάζωμα τοῦ ἔξωθεν τοίχου τοῦ σηκοῦ ἐκοσμεῖτο ἐπίσης δι' ἀναγλύφων, παριστώντων ἴσως τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων, ἐνῷ ἕτερα πάλιν, ὡραῖα καὶ ταῦτα, εἰ καὶ ἀνήκοντα τῇ ἐποχῇ τοῦ Ἀδριανοῦ, καθ' ἣν ἀνεγεννήθη ἡ τέχνη, ἐπλήρουν τὰ δύο ἀετώματα τοῦ ναοῦ· τὰ δὲ ἀναθήματα καὶ αἱ ἀπὸ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους σκυλευθεῖσαι ἀσπίδες, ἀνηρτῶντο ἔξωθεν τοῦ οἰκοδομήματος, ἔνθα φαίνονται εἰσέτι ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τῆς κατὰ τὸν Ὑμηττὸν τοῦ ναοῦ προσόψεως οἱ ἐκ τῶν ἀσπίδων τούτων κυκλοτερεῖς τύποι. Ἐκ τούτου ὑπέθεσεν ὁ Κ. Φωβέλος ἐναντίον τῆς ἐπικρατούσης γνώμης ὅτι ἡ εἴσοδος τοῦ ναοῦ ἦτο ἴσως πρὸς τὸ μέρος τοῦτο. Μεταξὺ τῶν ἀσπίδων ὑπῆρχον ἐπιγραφαὶ γεγραμμέναι πιθανῶς διὰ χαλκίνων ψηφίων, ὡς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τοὐλάχιστον ἀπὸ τῶν ὀπῶν τῶν ἥλων, δι' ὧν προσηλοῦντο αἱ ἐπιγραφαὶ τῷ τοίχῳ. Ὁ Κ. Φωβέλος ἐφρόνει ὅτι ἀπὸ τῶν ἥλων τούτων ἀνηρτῶντο στέφανοι, ἀλλ' ἐγὼ μετέπεισα αὐτὸν ἐπιστήσας τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῇ κανονικῇ διαθέσει τῶν ὀπῶν τούτων.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ ναὸς οὗτος, ὅστις δικαίως ἐθαυμάσθη ὑπό τε τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ὡς ἀριστούργημα τῆς τεκτονικῆς. Ἡ ἁρμονία καὶ δύναμις πασῶν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναλογιῶν εἰσιν ἔτι καταφανεῖς καὶ ἐν τοῖς ἐρειπίοις, καθότι πολὺ ἤθελεν ἀπατᾶσθαι ὁ φανταζόμενος τὸν ναὸν τοῦτον ὡς οἰκοδόμημα χαρίεν μέν, ἀλλὰ μικρὸν καὶ πεφορτισμένον γλυφαῖς καὶ ἐγκάρποις ὡς τὰ παρ' ἡμῖν. ἐν οἷς προσυπάρχει ἐνδεές τι ὅταν ἐπιδιωκηται ἡ κομψότης, ἢ βαρύ, ὅταν ἡ μεγαλοπρέπεια. Ἀλλὰ παρατηρήσατε πόσῳ ἐπιτυχῶς συνεμετρήθη τὸ πᾶν ἐν τῷ Παρθενῶνι! Δωρικὴ τοῦ ναοῦ τούτου ἡ τεκτονική, τὸ δὲ ἐν τῷ ρυθμῷ τούτῳ μικρὸν τοῦ κίονος ὕψος διεγείρει ἀμέσως τὴν ἰδέαν τῆς διαρκείας καὶ ἑδραιότητος· ἀλλ' ὁ δωρικὸς οὗτος κίων, ὅστις καὶ βάσεως στερεῖται, ἤθελεν ἀποβῇ πολὺ βαρύς. Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν τούτου ὁ πολυμήχανος Ἰκτῖνος κατασκευάζει τὸν κίονα ῥαβδωτὸν καὶ ἀνυψεῖ αὐτὸν διὰ δύο βαθμίδων, συνενώσας οὕτω τὴν κορινθιακὴν ἐλαφρότητα τῇ δωρικῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Μόνα κοσμήματα τοῦ ναοῦ εἰσι δύο ἀετώματα μετὰ διαζωμάτων γεγλυμμένων· καὶ τὸ μὲν διάζωμα τοῦ περιστυλίου συνίσταται ἐκ μικρῶν μαρμαρίνων πινάκων κανονικῶς χωριζομένων διὰ τριγλύφων· ἀλλ' ἕκαστος τῶν πινάκων τούτων εἶναι ἀριστούργημα· τὸ δὲ διάζωμα τοῦ σηκοῦ ζωννύει ὡς ταινία τὴν κορυφὴν ὁμαλοῦ καὶ ἀκαλλωπίστου τοίχου. Ταῦτα εἰσι τὰ μόνα κοσμήματα τοῦ ναοῦ. Πόσῳ δὲ ἀπέχει ἀπὸ τῆς φρονίμου ταύτης φειδοῦς τῶν κοσμημάτων, τοῦ ἐπιτυχοῦς τούτου κράματος τῆς ἀφελείας, ἰσχύος καὶ χάριτος, ἡ ἀφιλόκαλος δαψίλεια τῶν παρ' ἡμῖν, τετραγώνων, ἐπιμηκῶν, στρογγύλων καὶ ῥαμβοειδῶν διατομῶν, αἱ λεπταὶ στῆλαι ἀκόμψως ὑψούμεναι ἐπὶ γιγαντιαίων ὑποβάθρων καὶ οἱ εὐτελεῖς καὶ πεπλατυσμένοι πυλῶνες, οὓς προνάους ἀποκαλοῦμεν!

Παρατηρητέον ἐνταῦθα ὅτι ἡ τεκτονική, ὡς τέχνη θεωρουμένη, ἔχει ἀρχὴν ὅλως θρησκευτικήν, ἐφευρεθεῖσα πρὸς λατρείαν τοῦ θείου· οἱ δὲ Ἕλληνες, οἱ τοσαύτας θεότητας λατρεύοντες, παρωρμήθησαν εἰς πολυειδεῖς οἰκοδομάς, καθ' ἣν εἶχον ἰδέαν περὶ τῶν διαφόρων τοῖς θεοῖς αὐτῶν προσόντων. Ὁ Βιτρούβιος μάλιστα πραγματεύεται τὸ σπουδαῖον τοῦτο θέμα ἐν δυσὶ ὁλοκλήροις κεφαλαίοις, διδάσκων πῶς ἔπρεπε νὰ οἰκοδομῶνται οἱ ναοὶ τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ἡρακλέους, τῆς Δήμητρος καὶ τῶν λοιπῶν Θεῶν. Ἡμεῖς δὲ οἱ λατρεύοντες ἕνα μόνον *Κύριον* τῆς φύσεως συμπάσης ἔχομεν καὶ μίαν μόνην φυσικὴν καὶ ἡμῖν ἰδιάζουσαν τέχνην, μετὰ τῆς ἡμετέρας οὕτως εἰπεῖν θρησκείας γεννηθεῖσαν, τὴν Γοτθικήν· τῆς δὲ Ἑλληνικῆς εἴμεθα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιτυχεῖς μόνον μιμηταί, μεταβάλλοντες τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς προορισμὸν καὶ εἰσάγοντες εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ἀνθρώπων κοσμήματα μόνον τοῖς Θεοῖς ἁρμόζοντα.

Μετὰ τὴν γενικὴν τῶν Ἑλληνικῶν μνημείων ἁρμονίαν τὴν σχέσιν πρὸς τὴν περικυκλοῦσαν φύσιν καὶ πρὸ πάντων τὸ ἁρμόζον τῇ χρήσει, δι' ἣν ἦσαν ὡρισμένα, πρέπει μάλιστα νὰ θαυμάσωμεν ἐν αὐτοῖς τὴν ἐντέλειαν, μεθ' ἧς ἅπαντα τὰ μέρη, τά τε προσπίπτοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὰ ἀφανῆ, ἦσαν ἐξειργασμένα. Ἡ συναρμολογὴ λ. χ. τῶν τμημάτων, ἐξ ὧν συνίστανται οἱ κίονες τοῦ Παρθενῶνος εἶναι τοιαύτη, ὥστε χρήζει τις μεγίστης προσοχῆς, ἵνα ἴδῃ αὐτήν, μόλις τριχὸς λεπτοτάτης ἔχουσαν πάχος. Ἵνα δὲ φθάσωσιν εἰς ταύτην τὴν ἐντέλειαν ἔκοπτον κατὰ πρῶτον τὸ μάρμαρον ὅσον καὶ ὅπου ἔδει, μετὰ δὲ ταῦτα συνέστρεφον τὰ δύο τμήματα τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ῥίπτοντες εἰς τὸ κέντρον τῆς τριβῆς ἄμμον καὶ ὕδωρ, καὶ οὕτω κατώρθουν, ὥστε τὰ τμήματα νὰ ἐπικάθηνται ἀλλήλοις μετ' ἀπιστεύτου εὐθωρίας, ἥτις ὡρίζετο διὰ στρόφιγγος ἐκ ξύλου ἐλαίας. Τοιοῦτον στρόφιγγα εἶδον παρὰ τῷ Φωβέλῳ.

Τὴν αὐτὴν ἐντέλειαν εὑρίσκει τις ἐν ταῖς πλίνθοις, ἀστραγάλοις, κυματίοις καὶ λοιποῖς τῶν ἑλληνικῶν μνημείων κοσμήμασι· αἱ γραμμαὶ φέρ' εἰπεῖν τῶν κιονοκράνων καὶ τῶν ῥαβδώσεων τοῦ Παρθενῶνός εἰσι τόσῳ λεπταί, ὥστε ἤθελέ τις νομίσει ὅτι ὅλος ὁ κίων εἶναι

τορνευτός. Γλυφαὶ ἐπὶ ἐλεφαντίνου ὀστοῦ δὲν δύνανται νὰ ὦσι λεπτότερον ἐξειργασμέναι τῶν ἰωνικῶν κοσμημάτων τοῦ Ἐρεχθείου· αἱ δὲ Καρυάτιδες τοῦ ναοῦ τῆς Πανδρόσου εἰσὶν ἀριστούργηματα. Ἂν τέλος τὰ μνημεῖα τῆς Γαλλίας μοὶ ἐφάνησαν ἀπειρόκαλα, ἀφοῦ εἶδον τὰ τῆς Ῥώμης, τὰ Ῥωμαϊκὰ νῦν μοι φαίνονται βάρβαρα, ἀφοῦ εἶδον τὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τοιαύτη μάλιστα σύγκρισις δύναται νὰ γείνῃ εὐκόλως ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἡ τεκτονικὴ τῶν Ἑλλήνων κεῖται πολλάκις πλησίον τῇ τῶν Ῥωμαίων. (ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Οὔτε τῶν κρίνων τὸ γλυκὺ ἀπόσταγμα τὸ μυῤῥόν του χέον, οὔτε τοῦ ῥόδου ἡ ἡδυπαθείας κατάμεστος ἀπόπνοια, δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν μυῤῥέσσαν αὖραν τὴν πνέουσαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τούτων, τῶν ἐναπολειφθεισῶν ἀναμνήσεων παρελθόντος μεγάλου, ζωῆς ἐθνικῆς ὑπερκοσμίως ἐξηρμένης.

Νεκροῦ ὅμοια μεγάλου τὰ συντρίμματα ταῦτα, ἀγαπωμένου καὶ προσφιλοῦς ἐν τῇ ζωῇ, τρομεροῦ τοῖς φθονοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ βίῳ, σεβαστοῦ ὅτε ἄπνους κεῖται σορὸς καὶ μόνη ἡ σκιά του ἐμμένει.

Ἀναμνήσεις πνευματικῆς πτήσεως ὑπερουρανίου, καλλιτεχνικῆς ἐξάρσεως ὑπὲρ γῆν, προσκύνημα τὸ αἰώνιον μένουσιν, ἵνα τοῦ προσκυνητοῦ ἀνυψῶσιν ὑπὲρ τὰς νεφέλας τὸ πνεῦμα καὶ διδάσκουσιν εἰς οἷον δύναται νὰ ἀνέλθῃ ὕψος ὁ σκώληξ ἄνθρωπος, καὶ εἰς τίνα αἰθέρια ὁ νοῦς αὐτοῦ νὰ βαδίσῃ δώματα!...

Ἐὰν οἱ Θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπώλεσαν τὴν ἰσχύν των καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐπίδρασιν, ἐὰν ἐκεῖνοι ἐλησμονήθησαν καὶ τῶν εἰς τούτους ἀνατεθειμένων ναῶν ἐρείπια μόνον σώζονται, ἅτινα τὴν καλλιτεχνικήν των διετήρησαν ἀξίαν καὶ τῆς ἀρχαιότητος τὸ προνόμιον μόνον, ἡ Θεά, ὦ Ἀκρόπολις, τῆς ὁποίας Σὺ εἶσαι ὁ περιφανέστερος τῶν βωμῶν δὲν συναπέθανε μετὰ τῶν ὄλλων καὶ δὲν θέλει ποτὲ παύσει πιστευομένη, διότι αὕτη μόνη εἶνε τὸ Ἀθάνατον Πνεῦμα!

Τοῦ Βυζαντίου ὁ ναὸς ὁ περίλαμπρος καὶ ὁ ἐπὶ Σοῦ Παρθενών, θέλουσιν ἐπιζήσῃ τῶν αἰώνων καὶ μόνα ταῦτα τῆς Σοφίας τὰ δύο θυσιαστήρια θὰ ἀπομείνωσι τεκμήρια τῆς ἄλλοτε ὑπάρξεως ἀνθρωπίνου γένους, δεικνύοντα, ὅτι ὑπῆρξέ ποτε φυλή, ἥτις ἠσθάνθη καίτοι ἀνάμικτος τῇ ὕλῃ, καὶ ὅτι ἐξ ἐγκεφαλικῶν ποτὲ κυττάρων ἐξῆλθον τοιαῦτα τῆς τέχνης ἀριστουργήματα, ὑπερτελειότητος ἐκμαγεῖα.

Ἐκπεφυλισμένος τῶν πρώτων Σου κατοίκων ἐγὼ ἀπόγονος, ἀνεπιτήδειος, ὅπως ἀνυψωθῶ μέχρι Σοῦ καὶ τῆς ἐξάρσεώς Σου ἐν τῇ τελειότητι, τῆς τέχνης ὑπὸ δοκιμασίαν ἀκόλουθος, ἀδυνατῶ νὰ ἀνεύρω ἐν τῇ ψυχῇ μου τοῦ θαυμασμοῦ τὴν ἀπαιτουμένην δόσιν, καὶ ἀνίκανος, ὅπως Σὲ ἐννοήσω, ἀφίνω, ὅπως ἐκφεύγωσιν ἀπ' ἐμοῦ τοῦ θαυμασμοῦ τὰ ἐπιφωνήματα, τὸ μόνον θυμίαμα, ὅπερ ἤδη μοὶ ἐναπελείφθη!...

Δὲν γνωρίζω διατί ἂν καὶ τόσους λόγους ἔχω νὰ μισῶ τοὺς κυανίζοντας ὀφθαλμούς, διατὶ κατ' ἐξαίρεσιν ἤδη λατρεύω τὴν γλαυκῶπιδα Θεάν...

Ἐγὼ τῶν θνητῶν ὁ φιλησυχώτερος, ὁ πλέον τῆς γαλήνης ἐκζητητὴς διατὶ νὰ ποθῶ τόσον καὶ νὰ ἀγαπῶ τὴν πολεμοχαρῆ Παλλάδα, ὁ ἀποφεύγων τῶν πολέμων τοὺς σάλους καὶ ἐπιποθῶν τὴν ἐρημίαν ὅταν καὶ αὕτη εἶνε γαληνιαία!...

Πλάνης ἤδη μακρὰν τῶν γονέων μου, εἰς πόλιν προσφιλῆ μέν, οὐχὶ ὅμως τῆς μητρός μου τὴν πόλιν, τὸ βῆμα φέρων ἄσκοπον καὶ σιγηλόν, ἔρμαιον τῶν διαλογισμῶν μου τῶν ἀτελευτήτων, κατέφθασα μέχρι τοῦ Πανθέου τούτου τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης, ἥτις ὡς τῶν ἀνθέων τὸ πλέον μυροβόλον καὶ εὔχαρι, ὡς ἡ κορωνὶς τοῦ παγκοσμίου ἐπίκειται καὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν αἰώνων ἀνθρωπίνου Πνεύματος.

Διακρίνω τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν τοῦ ἐποπτεύοντος Περικλέους, καὶ ὅταν ζητήσω νὰ ἀνυψώσω τὰ βλέμματά μου δὲν βλέπω εἰμὴ ἕνα ὄγκον, διότι ἡ κεφαλή του ἀπόλλυται βυθιζομένη εἰς τὰ ὑπερθέν Σου βαμβακώδη νέφη.

Δὲν ἦτο ἄνθρωπος πλέον ἐκεῖνος, ὅταν παρήγγελλε τὴν διακόσμησίν Σου, ὁ δὲ ταύτην ἀναλαβὼν Φειδίας ἦτο ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἀπείρου κεκηρυγμένος Θεός!

Ἀκρόπολις, ἣν ὠνειροπόλουν πλέον ἢ πάντοτε, Σὲ τὴν ὁποίαν ἠγάπησα προτοῦ Σὲ γνωρίσω, καὶ διετήρουν ἐν τῇ μνήμῃ μου καὶ ἀνέπλαττον ἐν τῇ ψυχῇ μου χωρὶς ποτὲ νὰ σὲ ἴδω, δέξαι με καίτοι βεβηλωτήν Σου τὴν στιγμὴν ταύτην, καίπερ καταπατοῦντα τὸ χῶμα τὸ ἱερὸν Σοῦ, ἐφ' ἧς ἀνεπαύθη πολλάκις ἡ Παλλὰς ἀποκαμοῦσα ἐκ τῶν ὀχλαγωγιῶν καὶ τῶν θορύβων τοῦ Ὀλύμπου...

Ἐὰν σήμερον εἶμαι τῶν ἐπισκεπτῶν Σου ὁ μηδαμινώτερος, ἡ Θεά, εἰς ἣν, ὦ Σὺ Ἅγιε Βράχε, κεῖσαι ἀνάθημα, δύναταί ποτε νὰ μὲ καταστήσῃ λάτριν καὶ ὑμνητήν Σου οὐχὶ ἀξιοκαταφρόνητον, καὶ ἴσως Σύ, ὃν ὕμνησαν οἱ αἰῶνες ζητήσῃς, παρ' ἐμοῦ τοῦ νάνου, ὀλίγα διὰ τὴν γεροντικήν Σου ἡλικίαν ποιητικὰ ἀθυρμάτια!...

Ἀθῆναι **Ι. Πάκη Παπαδαθόπουλος**

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΓΙΑΝΝΗΔΕΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ

25 Δεκεμβρίου

Ἀγαπητή μου Τιτή!

Τώρα μόλις ἦλθον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶνε ἀπίστευτον, φοβερόν, ἀποτρόπαιον, ἀφύσικον. Δὲν εἰξεύρω τί νὰ κάμω, τί νὰ ἀποφασίσω. Δὲν σοῦ λέγω τίποτε περισσότερον σήμερα· τὸ κεφάλι μου εἶνε ἄνω κάτω. Συντόμως ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ θὰ σοῦ τὰ ἐκθέσω λεπτομερῶς. Au revoir μπεμπέκα μου!

Λιλὴ

5 Ἰανουαρίου

Φιλτάτη μου Τιτή!

Δὲν ἐπερίμενα νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς τόσο γρήγορα. Φαίνεται, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ σοῦ ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον. Δὲν ἔχεις ἄδικον· ἡ θέσις μου εἶνε φοβερά. Πῶς νὰ σοῦ τὴν παραστήσω; Τί κρίμα ποῦ δὲν ζῇς πλησίον μου, νὰ τρέξω, νὰ ριφθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας σου καὶ νὰ σοῦ τὰ 'πῶ ὅλα, ὅλα, ὅλα· τώρα κόπιασε νὰ γράφῃς. Ἐν τούτοις πρέπει νὰ σοῦ τὰ γράψω, ἀφοῦ σοὶ τὸ ὑποσχέθην. Λοιπόν, ἀρχίζω· ἀπὸ πολὺ μακράν, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀδάμ. Ξέρεις ὅτι ἔχομεν σχέσεις μὲ μίαν οἰκογένειαν, μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ὁποίας συγκαταλέγονται καὶ δύο ἀδελφοί. Ὁ μεγαλείτερος Ἀνδρέας καὶ ὁ μικρότερος Γιάννης. Κατὰ τὴν πενταετῆ σχέσιν μας ἐπρόφθασα νὰ τὸν γνωρίσω κατὰ βάθος (τὸν Γιάννην ἐννοεῖται). Ὁ Γιάννης φέρεται πολὺ καλὰ πρὸς ἐμέ, ἴσως καλλίτερον ἀφ' ὅτι φέρεται πρὸς ἄλλας νέας, ἀλλ' ὄχι τόσον καλά, ὅσον ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν νὰ μὲ μετεχειρίζετο. Εἶνε δύο ἔτη ἀφ' ὅτου ἐσχετίσθην μ' ἕνα νέον, τὸν ὁποῖον καλοῦν

ἐπίσης Γιάννην. Ὁ Γιάννης αὐτὸς πάλιν εἶνε ἄλλου εἴδους ἄνθρωπος. Ἀκόμα δὲν μπορῶ νὰ ἐννοήσω ἂν τοῦ ἀρέσω ἢ ὄχι. Ἐνίοτε μὲ παρατηρεῖ μ' ἕνα τρόπον ὅπου νομίζω, ὅτι εἶνε ἕτοιμος εἰς πᾶσαν θυσίαν γιὰ δυὸ γλυκά μου λόγια. Πότε, πότε ὁμιλῶν τόσον ὡροῖα, πετᾷ κάτι ὑπαινιγμούς, ὅπου λὲς, ὅτι μετὰ πέντε λεπτὰ θὰ σοῦ κάμῃ πρότασιν γάμου καὶ ἔξαφνα τὸν χάνω. ἐπὶ ἕνα μῆνα δὲν μᾶς ἐπισκέπτεται. Ὅπως θέλῃς κρίνε με Τιτή μου, ἀλλὰ πειράζομαι. Τὸ παρελθὸν φθινόπωρον ἐσχετίσθην ἀκόμη μὲ ἕνα κύριον καὶ φαντάσου Τιτή μου, Γιάννην κι' αὐτόν. Ὁ τρίτος αὐτὸς Γιάννης εἶνε σκεπτικός, μελαγχολικός, συνεσταλμένος. Εἶνε ἄσχημος, ἀλλ' ὅταν ὁμιλῇ, τὸ πρόσωπόν του προσλαμβάνει μίαν γλυκεῖαν ἔκφρασιν, ἡ ὁποία τὸν ἐξιλεώνει διὰ τὴν ἀσχημίαν του. Κατ' ἀρχὰς τὸν ἐλυπούμην, μοὶ ἐφαίνετο δυστυχὴς ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἐνθαρρύνω ἐξ οἴκτου καὶ τώρα; Φαντάσου τί συμβαίνει! Οἱ τρεῖς αὐτοὶ Γιάννηδες μοῦ ἐθόλωσαν τὸν νοῦν, ἐπλήγωσαν τὴν καρδίαν μου, ἐδέσμευσαν τὴν ψυχήν μου. Δηλαδὴ τοὺς ἀγαπῶ καὶ τοὺς τρεῖς μαζὶ στὴ γραμμή.

Εὑρέθη ποτὲ γυνὴ εἰς τὴν θέσιν μου; Πρίν, ὅταν ἔβλεπον ἕνα ἀπὸ τοὺς τρεῖς Γιάννηδες ἐλησμόνουν τοὺς ἄλλους δύο· ἀλλ' ἀφ' ὅτου συνήντησα καὶ τοὺς τρεῖς ἐν συναναστροφῇ συνεχωνεύθησαν ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ ἀγνοῶ ποῖον ἐκ τῶν τριῶν ἀγαπῶ. Ἄχ, ἀκριβῆ μου Τιτή, ὁ θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ ἀπὸ τοιαύτην κατάστασιν! Γράψε μου τί θὰ ἔκαμνες εἰς τὴν θέσιν μου; Σὲ φιλῶ

Λιλὴ

4 Φεβρουαρίου

Ἀκριβή μου Τιτή. Ἡ ἐπιστολή σου ἦτο μικρὰ 'σὰν οὐρὰ ἐλαφιοῦ, λογικὴ ὡς συμβουλὴ διδασκαλίσσης, καὶ ὡς τοιαύτη ἀκριβῶς ἀνάρμοστος ἐν τῷ βίῳ.

Μὲ συμβουλεύεις νὰ λησμονήσω καὶ τοὺς τρεῖς Γιάννηδες καὶ ν' ἀσχοληθῶ μὲ τὴν ἐργασίαν μου. Ποίαν ἐργασίαν μου; Καὶ πῶς ν' ἀποδιώξω ἐκ τῆς καρδίας μου τοὺς γλυκούς μου Γιάγκους, ποῦ ἔχουν ριζώσει καὶ ἡ ρίζαις ἔχουν περιπλεχθῆ τόσον, ὥστε ἂν θελήσω νὰ τοὺς ἐξαγάγω θὰ μοῦ φανῇ, ὅτι μοῦ βγάζουν κανένα τραπεζίτη.

Δὲν σοῦ γράφω περισσότερα διὰ νὰ σὲ τιμωρήσω, διὰ τὴν συμβουλήν σου.

Λιλὴ

10 Φεβρουαρίου

Ἀγαπητή μου Τιτή!

Ἀνυπομονῶ νὰ σοῦ μεταδώσω μέρος τῆς εὐτυχίας μου. Ἡ τελευταία σου ἐπιστολὴ ἐπενήργησεν, Ἐργάζομαι, ἀναγινώσκω. Ὁ Ἀνδρέας εἶνε ὅλως χαρὰ καὶ μοῦ λέγει (σημείωσε ὅτι εἶνε πολὺ αὐθάδης), ὅτι ἂν μὲ ἀνέτρεφον ἀλλέως θὰ ἐγενόμην πολὺ καλὴ σύζυγος. Πῶς σοῦ φαίνεται! Παρ' ὀλίγον νὰ τὸν μαλώσω, ἀλλ' ἡ παρουσία τοῦ Γιάγκου τοῦ ἀδελφοῦ του μὲ ἠμπόδισεν. Ὁ Γιάννης μοῦ ἐτραγούδησε τὸ ἀγαπημένο μου τραγοῦδι μὲ τὴν βελουδένια του φωνὴ καὶ μ' ἔκαμε νὰ στρυφογυρίζω ὅλη τὴν νύκτα εἰς τὸ κρεββάτι μου καὶ νὰ τὸν συλλογίζωμαι. Αὔριον εἶμαι προσκεκλιμένη εἰς ἑσπερίδα, ὅπου θὰ συναντηθῶ μὲ τὸν Γιάγκον. Εἶνε ἀργὰ καὶ παύω. Σὲ φιλῶ

Λιλὴ

20 Φεβρουαρίου

Ψυχή μου Τιτή. Σπεύδω νὰ σοῦ περιγράψω μίαν ἐκ τῶν εὐτυχεστέρων ἡμερῶν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐχάρισεν ἡ μοῖρα. Χθὲς εἴμεθα εἰς τοῦ Κ. ἦτο καὶ ὁ Γιάγκος ἀριθ. 2. Εἶχον καιρὸν νὰ τὸν ἴδω. Ἐδικαιολογήθη μὲ τὴν ἐργασίαν του· δὲν μπορῶ νὰ ἐννοήσω πῶς εἶνε δυνατὸν ν' ἀφιεροῦται κανεὶς ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν ἐργασίαν του Τὴν ἑσπέραν ὅλην ἦτο μαζύ μου, μοὶ ὡμίλει διαρκῶς καὶ μὲ παρετήρει τόσον γλυκὰ καὶ τόσον ἐπίμονα. ποῦ μ' ἐστενοχώρει. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἑσπερίδος μοῦ ἐπρότεινε νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς τὸ σπίτι. Ἐννοεῖται., ἐδέχθην, Φαντάσου τώρα, ἡ νὺξ ἔναστρος, ἀὴρ ὀλίγον ψυχρός, κτλ. καὶ μαζύ του εἰς τὸ αὐτὸ ἔλκυθρον. Δύο τρεῖς φορὰς μοῦ ἀπέτεινε τὸν λόγον εἰς ἑνικὸν ἀριθμὸν δῆθεν κατὰ λάθος. Τέλος πάντων εἴτε ἀπὸ τὰ λάθη αὐτά, εἴτε ἀπὸ τὸν ἄνεμον ἠσθανόμην κάθε τόσο ἐκλείπουσαν τὴν ἀναπνοήν μου. Ὅλη τὴν νύκτα τὸν ἐσκεπτόμην. Τὸ πρωὶ μᾶς ἐπεσκέφθη ὁ Γιάγκος ἀριθ. 3.

Τί γλυκός, καὶ νόστιμος. Ἄχ, θεέ μου! Γιατί νὰ μὴ μπορῶ νὰ πάρω καὶ τοὺς τρεῖς; Μᾶς τὰ ἐχάλασεν ὁ Ἀνδρέας, ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ μ' ἐπέπληξε, διότι δὲν διαβάζω. Καὶ τί νὰ διαβάσω; ἓν ἰατρικὸν σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον μοῦ ἔφερεν ὁ Ἀνδρέας. Φαντάσου ποῦ ἔφθασα ἢ μᾶλλον ποῦ μὲ κατήντησεν ὁ Ἀνδρέας, ν' ἀναγινώσκω ἰατρικὰ βιβλία! Μοῦ λέγει ὅτι διὰ νὰ διορθωθῶ πρέπει νὰ κλεισθῶ σὲ κανένα χωριό, συγχρόνως δὲ μὲ παρετήρησε μ' ἕνα τρόπον, σὰν νὰ ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ, ἂν κάνω γιὰ νοικοκυριό, ἢ ὄχι. Ἔχει ἕνα βλέμμα αὐτὸς ὁ Ἀνδρέας ποῦ σοῦ διαπερᾷ τὴν ψυχήν. Τὸν ἠρώτησα τί εἶδε μέσ' στὴν ψυχή μου καὶ μοῦ εἶπε· «Ἐκεῖνο, ποῦ δὲν ὑποπτεύεσθε, οὔτε σεῖς». Τοῦ ἐζήτησα ἐξηγήσεις, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐσήμανον καὶ θὰ εἶνε κάποιος ἀπὸ τοὺς τρεῖς Γιάννηδες. Σὲ φιλῶ

Λιλὴ

15 Μαρτίου

Ἀγαπητή μου Τιτή. Χθὲς εἴχομεν τοὺς τρεῖς Γιάγκους καὶ περίεργον. Οὐδόλως συνεκινήθην. Ψυχρῶς ἐξήταζα τὴν καρδίαν μου ποῖον ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἀγαπῶ! Αὐτὴ ἡ κατάστασις τέλος πάντων μὲ ἀνησυχεῖ, θὰ ἐζητοῦσα τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀνδρέα, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ μὲ προδώσῃ εἰς τὸν ἀδελφόν του τὸν Γιάγκο. Ξεύρω Τιτή μου, ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀνδρέας εἶνε ἄνθρωπος, εἰς τὸν ὁποῖον μπορεῖ νὰ βασισθῶ. Μὲ διδάσκει χίλια δυὸ πράγματατα. Πολλάκις ἀναγινώσκομεν ὁμοῦ σοβαρὰ συγγράμματα. Ἀρχίζω νὰ λυποῦμαι. ὅτι τὸ καλοκαῖρι θὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα, διότι θὰ μεταβῶμεν εἰς Κριμαίαν. Ἐξ ἄλλου ὅμως εἶμαι εὐτυχής, διότι θὰ δυνηθῶ νὰ σ' ἐπισκεφθῶ, Σὲ φιλῶ.

Λιλὴ

22 Μαρτίου

Φιλτάτη μου, Δὲν θὰ σὲ ἐπισκεφθῶ ἐφέτος. Δὲν πάω στὴν Κριμαίαν. Ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἄνθρώπων, ἄλλα δὲ θεὸς κελεύει Ἄλλα λογαριάζει ὁ γάϊδαρος κι' ἄλλα ὁ γαϊδουρολάτης. Ἰδοὺ τί συμβαίνει.

Ὑπανδρεύομαι τὸν Ἀνδρέα καὶ ἀναχωροῦμεν διὰ τὸ κτῆμά του. Θὰ μ' ἐρωτήσῃς, «ἀμ' οἱ τρεῖς Γιάννηδες;» Τοὺς ἔβγαλεν ὁ Ἀνδρέας ἀπὸ τὴν καρδιάν μου τόσον τεχνηέντως, ὥστε δὲν τοὺς πόνεσα καθόλου.

Ἡ ἀγαπητή σου

Λιλὴ

(Ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ) *Γ. Η.*

Τὰ πλούτη δὲν συνίστανται εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν κτημάτων μας ἀλλ' εἰς τὴν μετριότητα τῶν ἀναγκῶν μας.

Βροθέρτον

Ὁ ἐθνικὸς πλοῦτος ἐξήρτηται σχετικῶς οὐχὶ τοσοῦτον ἐκ τῶν φυσικῶν ὠφελειῶν ἢ πλεονεκτημάτων, ἀλλὰ κυρίως ἐκ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ χειριζομένου αὐτὸν λαοῦ

Λ. Δέρβυ

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

Ἡ πηγὴ τῶν γοητειῶν τοῦ ἔρωτος. — Ἡ μήτηρ τοῦ κάλλους καὶ τῆς ἀσχημίας αὐτῶν. — Ἡ εὐτυχία τῆς ἐρωτευμένης νεότητος

Πάντες ἐκυριεύθημεν ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ καὶ συγχρόνως φιλτάτου ἐκείνου αἰσθήματος, ἴσως δὲ νὰ κατέχεται καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπὸ τοῦ κράτους τῆς ἐρωτικῆς γοητείας ὁ ἀναγνώστης, ὅστις θὰ ἔχῃ τὴν εὐχαρίστησιν ν' ἀναγνώσῃ μετ' ὀλίγον τὴν πραγματικὴν καὶ φυσιολογικὴν ἀλήθειαν τῆς γοητείας ἐκείνης, ἥτις ὑπνωτίζει μίαν νεότητα, χορδίζει τὸν ὅλον ὀργανισμὸν καὶ ἀναπέμπει ἀπ' αὐτοῦ τὰς γνωστὰς γλυκυρθόγγους μολπὰς καὶ μελῳδίας, τὰς ὁποίας οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ μουσικοὶ ἐξιδανίκευσαν ἐν τῇ περικαλλεῖ παραστάσει τῶν ἐρωτικῶν ἀριστουργημάτων.

Ἂς μὴ φοβηθῇ ὅμως ὅτι ὁ φυσιολογικὸς πραγματισμὸς θὰ τῷ διαλύσῃ τὴν γοητείαν· τοὐναντίον θέλει ἐκκαθαρίσει αὐτὴν διὰ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, θέλει ἐξιδανικεύσει, καταστήσει ὑγιεστέραν καὶ διαρκεστέραν τὴν παροδικὴν ἐκείνην μέθην, ἥτις ἄγει καὶ φέρει τὴν σκέψιν, τὸ αἴσθημα καὶ τὴν ὕπαρξιν ἡμῶν ὅλων, ὡς ἐὰν νὰ εἶχε μεταγγισθῆ ἐν ἡμῖν ἠλεκτρικὸν ρευστὸν ἐκπεμπόμενον ἐκ τῆς γυναικείας ὑπάρξεως, ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της ἰδίως, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὅλου αὐτῆς τοῦ σώματος, τὸ ρευστὸν ἐκεῖνο τὸ ὑπνωτίζον, τὸ γοητεῦον, τὸ συναρπάζον. Εἶνε ἀληθῶς ρευστὸν ἠλεκτρικόν, εἶνε ἡ δόνησις τῆς ζωῆς παλλούσης νεαρὸν σῶμα, δονούμενον ὑπὸ τῶν κυκλοφορουμένων χυμῶν τῆς νεότητος, ὧν ἡ ζωὴ καὶ ἡ δρᾶσις παράγει δονήσεις ἐκπεμπομένας καὶ ἐπιδρῶσας ἐφ' ἡμῶν, καὶ χορδιζούσας ἡμᾶς ὡς ζῶν διαπασῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀναδίδουσι τὸ ᾆσμα τοῦ ἔρωτος.

Πρέπει ὅμως τὸ διαπασῶν τοῦτο νὰ εἶνε προδιατεθειμένον· καὶ εἶνε τοιοῦτον ἐν καιρῷ, τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας καὶ μετέπειτα, μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν γεννητικῶν λειτουργιῶν, μετὰ τὴν λειτουργίαν ὡρισμένων ἀδένων ἐκκρινόντων ὑγρόν, ἀπορροφούμενον, ἐμποτίζον τὴν νευρικὴν οὐσίαν τοῦ ἐφήβου, διεγεῖρον αὐτήν, χορδίζον καὶ καθιστῶν αὐτὴν ἕτοιμον ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ σχετικῇ ἀφορμῇ ν' ἀναπέμψῃ τὰς ἐρωτικὰς μελῳδίας. Ἐν τοιαύτῃ προδιαθέσει τοῦ νέου φαντασθῆτε μίαν νεάνιδα, ρίπτουσαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν δόνησιν τῆς νεαρᾶς αὐτῆς ζωῆς, ἣν εἴδομεν ἀνωτέρω, καὶ θέλετε ἀκούσει ἀναδιδομένας ἀπὸ τῶν χορδισμένων νεύρων τοῦ ἐφήβου τὰς γνωστὰς ἁρμονίας τὰς ἐνσαρκωμένας εἰς τοὺς πρώτους ἐρωτικοὺς στίχους, τὰς μονήρεις ὀνειροπολήσεις πρὸ τῶν νέων ὁριζόντων, οἵτινες ἀνοίγονται πρὸ αὐτοῦ, τὰς ὀπτασίας καὶ ψευδαισθήσεις καὶ τὰς λοιπὰς ἐκείνας αἰσθηματικὰς ὑπερδιεγέρσεις τοῦ ἐν λυρισμῷ εὑρισκομένου νεαροῦ ὀργανισμοῦ.

Ἐὰν ἤδη ὁ ὀργανισμὸς οὗτος εἶνε εἴτε κληρονομικῶς ἀνισόρροπος, εἴτε ἐξ ἄλλων λόγων τοιοῦτος, εἶνε ἀρκετὰ καταφανὲς πόσον ὁ ἀντίκτυπος τῆς πλήξεως, ἣν ἐπέφερεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ δόνησις τῆς νεάνιδος θὰ εἶνε ἐντονώτερος καὶ δυσανάλογος πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς πλήξεως. Τότε ἡ φυσιολογία ἐγκαταλείπεται καὶ τὰ ἐρωτικὰ φαινόμενα ἐκτυλίσσονται ἐν τῇ παθολογικῇ σκηνῇ τῆς ἐρωτομανίας, ἥτις ἀνήκει τῇ ψυχιατρικῇ.

Ὁ Παῦλος καὶ ἡ Βιργινία ἀντικαθίστανται ὑπὸ τοῦ Δὸν Κιχώτου καὶ τῆς Γλυκερίας, ὑπὸ τοῦ Μανιώδους Ρολάνδου, ὅστις κατὰ τὸν Ἀριόστον ἐξερρίζωνε δένδρα ἐκρήμνιζεν οἰκίας καὶ διέπραττε παρομοίας μανιώδεις πράξεις ὠθούμενος ὑπὸ τῆς φρενίτιδος, ἣν ἐγέννησεν ἐν αὐτῷ ἡ ἐρωτικὴ ἀτυχία.

Δὲν ἐπεκτείνομαι πλειότερον εἰς παραδείγματα διὰ τὸ στενὸν τῶν στηλῶν τῆς «Ἴριδος», ἀλλὰ σπεύδω νὰ ἔλθω εἰς τὸ συμπέρασμα τὸ ἀναφερόμενον πρὸς τὴν ἐρωτικὴν γοητείαν, τὴν τόσον σχετιζομένην πρὸς τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς.

Εἴδομεν ὅτι ἔρως εἶνε ἓν εἶδος ὑποβολῆς, ὑπνωτισμοῦ τῶν προδιατεθειμένων νεύρων καὶ ὅτι ἡ ὑγιὴς καὶ φυσιολογικὴ αὐτῶν κατάστασις εἶνε τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ θεμελιοῦνται τὰ κρυστάλλινα καὶ ἀραιὰ ἐκεῖνα ἀνάκτορα τῶν γοητειῶν καὶ τῶν ὀνείρων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ζῶμεν εὐτυχεῖς, ἡ δὲ νόσος, ἡ ἀνισόρροπος ἐκείνων κατάστασις, τὸ ἐπισφαλὲς ἔδαφος, ἐφ' οὗ καταρρέει τὸ οἰκοδόμημα τῆς εὐτυχίας μας καὶ ἀνεγείρεται τὸ ἀνάκτορον τῶν παθολογικῶν γοητειῶν, τῶν παραφρόνων ὀνείρων, τῶν συναρπαζόντων καὶ δηλητηριαζόντων τὴν ζωὴν ἡμῶν.

Ἡ ὑγεία συνεπῶς εἶνε ἡ μήτηρ τῆς ὑγιοῦς γοητείας τοῦ ἔρωτος, ἡ ὑγεία ἔχει μορφὴν τὸ ἀγγελικὸν κάλλος τῶν γοητευτικῶν ὀνείρων, ἅτιν' ἄγουν καὶ φέρουν εὐτυχῆ τὴν ἐρωτευμένην νεότητα, ἡ δὲ εὐγενὴς καὶ λεπτὴ νευροπάθεια καὶ ἀναιμία καὶ ἀτονία εἶνε ἡ πηγὴ τῶν νοσηρῶν ὀνείρων τῶν παθολογικῶν γοητειῶν καὶ τῆς ἠθικῆς ἀσχημίας τῆς ἐρωτευμένης ζωῆς, ἥτις διαστρέφεται ὑπὸ τῶν ἐκφυλογενῶν διαστροφῶν, ὅταν ἡ κατάστασις προχωρήσει ἐπὶ πλέον.

Νεότης, ἔσο ὑγιὴς διὰ νὰ εἶσαι εὐτυχὴς εἰς τὸν ἔρωτά σου. Ἰδοὺ τί λέγει ἡ Φυσιολογία καὶ ἡ Ψυχιατρική.

Σ. Ζωγραφίδης

ΠΑΡΕΛΘΟΝ-ΕΝΕΣΤΩΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

— «Ἄλλοτε ἤμην κ' ἐγὼ κάτι τι» μοὶ ἔλεγεν ἡ ὡραία μελαγχροινή μου δεικνύουσά μοι τὴν πρὸ τετραετίας ἐκτυπωθεῖσαν εἰκόνα της «Τώρα τὰ χρυσᾶ ἐκεῖνα ἔτη παρῆλθον, τὸ πᾶν ἐμαράνθη παρακαίρως, τὰ ἀλλεπάλληλα δυστυχήματα μετέβαλον τὸ πᾶν ἐν ἐμοί!»

— Καὶ ὄντως ἡ εἰκὼν ἐκείνη ἀπετύπου τὴν παρελθοῦσαν καλλονήν της. Οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι μαῦροι καὶ ζωηροὶ ὀφθαλμοί της. τὴν σήμερον δὲν ἀναγνωρίζονται. Ἡ ζωηρότης ἐκείνη, δὲν ὑπάρχει πλέον.

Τὸ διαπεραστικὸν πλὴν καὶ γλυκὺ ἐκεῖνο βλέμμα ἐξέλιπεν!

Ἡ μελανὴ καὶ πλουσία κόμη της ἐποικίλθη διὰ λευκῶν τριχῶν, ἀφ' οὗ κατέπεσαν αἱ πλεῖσται τῶν μελανῶν!

Τὸ λαμπρὸν καὶ ζωηρὸν χρῶμα της ἐσβέσθη, λεπτὴ δὲ ὠχρότης καλύπτει τὰς κοιλανθείσας κατά τι παρειάς της.

Τὰ τότε ῥόδινα χείλη της ἀπώλεσαν τὴν χροιάν των σήμερον.

Ἡ ἐν τῇ εἰκόνι τέλος καλλονή, δὲν ἀναγνωρίζεται ἐν τῷ προσώπῳ της.

Καὶ ὅμως ἡ μελαγχροινή μου δὲν ἀπώλεσε τὸ πᾶν!

Ἐὰν τὸ πᾶν μετεβλήθη ἐν αὐτῇ δὲν μετεβλήθη ὅμως καὶ ἡ εἰς τὰ στήθη ἐνυπάρχουσα καρδία! Οἱ ζωηροὶ αὐτῆς παλμοὶ δεικνύουν τὴν παρακαίρως μαρανθεῖσαν παρθένον, δεικνύουν τὴν νεότητα ἐν μέσῳ πολυπαθοῦς βίου!

Εἰς τὸ πρόσωπον ἐναπέμεινεν ἐκ τῆς καλλονῆς ἡ γλυκύτης.— Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ ἠδυπάθεια εἰς τὰ χείλη τὸ μειδίαμα, εἰς τὴν καρδίαν ὁ ἔρως!

Θεόδωρος Λ. Κοτσελόπουλος.

Ο ΟΝΟΣ, Ο ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ Η ΑΛΩΠΗΞ

Ὑπῆρξάν ποτε εἰς λύκος καὶ μία ἀλώπηξ.

Ἡμέραν τινὰ ἡ ἀλώπηξ συναντήσασα τὸν ὄνον εἰς τὴν πεδιάδα τῷ εἶπεν·

— Εἶμαι ἀγγελιαφόρος τοῦ κυρίου λύκου, ὅστις μὲ διέταξε νὰ σὲ ὁδηγήσω ἐνώπιόν του.

Φθάσαντος τοῦ ὄνου. ὁ λύκος εἶπεν·

— Εἴμεθα τρεῖς καὶ δυνάμεθα νὰ ἀποφασίσωμεν τίς ἐξ ἡμῶν εἶνε ὁ χείριστος καὶ νὰ τὸν τιμωρήσωμεν.

Ὁ ὄνος συνεφώνησε. Τὸ δικαστήριον συνίστατο ἐκ τοῦ λύκου (δικαστοῦ), τῆς ἀλώπεκος (δικηγόρου) καὶ τοῦ ὄνου (κατηγορουμένου).

Ἡ ἀλώπηξ ἠρώτησε τὸν λύκον.

— Τί ἔκαμες εἰς τὸν κόσμον ;

—Ἔκαμα ἀπήντησεν ὁ λύκος, ὅτι εἶπεν ὁ Μωϋσῆς, ἔφαγα λαγωοὺς καὶ πρόβατα, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔβλαψα.

Τοῦτο εἰπὼν ὁ λύκος ἐστράφη πρὸς τὴν ἀλώπεκα.

— Κυρία, τῇ εἶπε, καὶ ἐσεῖς τί ἐκάματε εἰς τὸν κόσμον ;

—Ἔφαγα, ἀπήντησεν, ὄρνιθας, πτηνά, ποντικούς, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔβλαψα. Τοῦτο διέταξε καὶ ὁ θεός.

Τότε ὁ λύκος καὶ ἡ ἀλώπηξ ἐστράφησαν πρὸς τὸν ὄνον εἰπόντες.

— Σὺ τί ἔκαμες ἄρά γε εἰς τὸν κόσμον ;

— Τίποτε, ἔφαγα μόνον χόρτον, ἀπήντησεν ὁ ὄνος.

Ἡ ἀλώπηξ ἐγένετο κακὴ συνήγορος τοῦ ὄνου εἰποῦσα.

— Δὲν εἶνε ἀληθές, δὲν τρώγεις μόνον χόρτον, ἀλλὰ καὶ τὸ κριθάρι καὶ τὰ κουκιὰ τῶν πτωχῶν.

— Εἶνε ἀληθές, ἐπανέλαβεν ὁ ὄνος.

Τότε ἡ ἀλώπηξ στραφεῖσα πρὸς τὸν λύκον ἐζήτησε τὴν τιμωρίαν τοῦ ὄνου.

— Κατὰ τὸν *κώδικα* μας, εἶπεν ὁ λύκος, πρέπει νὰ ἀποθάνῃς.

Ἀκούσας ὁ ὄνος τὴν ἀπόφασιν εἶπεν εἰς τὸν λύκον καὶ εἰς τὴν ἀλώπεκα.

— Ὁ θεὸς νὰ σᾶς φωτίσῃ ! Ὁ πατήρ μου μοὶ εἶπε πρὶν ἢ ἀποθάνω νὰ μεταβῶ ἐπί τινος γεφύρας καὶ νὰ φωνάξω τρίς· «Ἔλεος, ἔλεος, ἔλεος», κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν τοῦ ἡλίου. Τότε μὲ τὰ περιττώματα θὰ ρίξω καὶ γ ρ ά μ μ α.

Ὁ λύκος ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ὄνον τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς τοῦ γονέως καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ καὶ οἱ τρεῖς ἐπορεύθησαν ἐπί τινος γεφύρας. Κ' ἐνῷ ὁ ὄνος ἐφώναζεν «ἔλεος», ὁ λύκος, ὅστις ἵστατο ὄπισθεν αὐτοῦ περιμένων νὰ ἴδῃ τὸ γράμμα, ἐδέχθη λάκτισμα τοσοῦτον ἰσχυρόν, ὥστε ἔπεσεν εἰς τὸν ποταμόν. Τὸ ρεῦμα δὲ τὸν ἔσυρε μακράν, ὥστε μόλις ἠδυνήθη νὰ σωθῇ.

Ἡ ἀλώπηξ μόλις εἶδε τὸν λύκον εἰς τὸν ποταμὸν ἐτράπη εἰς φυγήν, διευθυνομένη εἰς τὴν πεδιάδα.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ λύκος ἐξύπνησεν ἀκόμη βεβρεγμένος καὶ κοπιασμένος.

Μετέβη πρὸς εὕρεσιν τῆς ἀλώπεκος, ἣν εὗρεν εἰς τὴν συνήθη πεδιάδα.

— Καλὴ 'μέρα, τῇ εἶπεν, ἅμα τὴν εἶδεν, ὑπέφερα πολὺ θελήσας νὰ γίνω δικαστὴς καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ χάσω καὶ τὴν ζωήν. Ἡ ἐπιστήμη αὕτη δὲν εἶνε ἰδική μου οὐδὲ τοῦ πατρός μου.

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα ὁ λύκος συνήντησε εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν τὸν ὄνον, ὁ ὁποῖος τὸν ἐχαιρέτισε καὶ τῷ εἶπε :

— Σὲ ζητῶ ἀπὸ πολλοῦ, ποῦ ἤσουν ;

— Τί τὸ θέλεις, τῷ ἀπήντησεν. Ἤμουνα εἰς τὸν τόπον μου, ἔνθα οἱ προὔχοντες τοῦ χωρίου μαθόντες ὅτι σὺ εἶσαι γραφεύς, σὲ ἐπιθυμοῦν διὰ δικαστὴν των καὶ διὰ πληρωμὴν θὰ σοὶ δώσωσιν ἂν δεχθῇς ἓν *κουνὰ*[1] ἀπὸ κουκιὰ τὴν ἡμέραν.

Ὁ ὄνος ἐδέχθη καὶ εἶπεν εἰς τὸν λύκον νὰ τὸν συνοδεύσῃ. Ὁ λύκος ἀπήντησε.

— Δὲν δύναμαι νὰ καλπάσω ὡς σύ, καὶ ἂν θελήσῃς νὰ σὲ ἀκολουθήσω φέρε με ἐπὶ τῆς ράχεως.

Ὁ ὄνος συγκατένευσε καὶ μόλις φθάσας εἴς τινα ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ χωρίου ἤρξατο τὸν ὀγκηθμόν, ὅπως ποιήσῃ γνωστὸν εἰς τοὺς προὔχοντας τὴν ἄφιξίν του.

Οἱ σκύλοι ἀκούσαντες τὰ ὀγκήματα ἤρχισαν τὸ γαύγισμα. Ἀλλὰ μόλις εἶδον ἐπὶ τῆς ράχεως τὸν λύκον ἐπετέθησαν.

Μὴ δυνάμενοι ὅμως νὰ ἐφορμήσωσιν ἐπὶ τοῦ λύκου διότι ἦτο ὑψηλά, ἤρχισαν νὰ δαγκάνωσι τὸν ὄνον τὸν δυστυχῆ, ὅστις ἀπέθανε διὰ τῶν δηγμάτων.

Σπ. Δε-Βιάζης.

1 Κ ο υ ν ὰ μέτρον, ὅπερ διαφέρει κατὰ τὰς χώρας, εἶνε δὲ κάλαθον πλατύ, ὁμοιάζον πρὸς πινάκιον.

Ο ΜΕΝΕΞΕΣ

— Ξέρεις μικρούλα ; ἀπ' τοῦ Μαγιοῦ
Τὸ δροσερὸ λειβάδι,
Ἐζήτησε κ' ἡ χειμωνιὰ
Ἕνα ἄνθος γιὰ σημάδι.

Τῆς χάρισαν τὸ μενεξὲ
Κι' ἔτσι ἀπὸ τότε αἰώνια,
Κάθε χειμῶνα ἀνθοβολεῖ
Μὲ τ' ἄσπρα κρύα χιόνια

Κι' ἐσύ, σκληρή, ποῦ μενεξὲ
Ζητᾶς συχνὰ ἀπὸ μένα,
Μὴ πάγους στ' ἄσπρα στήθια σου
Καὶ χιόνια ἔχεις κρυμμένα ;

Γιῶργος Α. Ἀδημάκης.

— Λοιπὸν σὲ ἐρράπισε.
— Ναί, ἀλλά....
— Δηλαδὴ ἡ τοιαύτη προσβολὴ θὰ εἶχε συνεπείας ἀρκετάς
— Φοβερὰς φίλε μου. Ἐπὶ δέκα ἡμέρας τὸ μάγουλόν μου ἦτο πρισμένον.

Πῶς ἂν εἶης σὺ χρηστός, ὃς τοῦ πατρός σοι μηδὲν καταλιπόντος τοσαῦτα κέκτησαι.

Ὁ πλοῦτος συνίσταται οὐχὶ εἰς τὴν κατοχὴν τῶν θησαυρῶν ἀλλ' εἰς τὴν χρῆσιν ἣν ἠξεύρει νὰ κάμνῃ τις αὐτῶν.

Ναπολέων Α'.

Ὁ πλοῦτος εἶναι πολλάκις τὸ τέλος μιᾶς ἀθλιότητος καὶ ἡ ἀρχὴ ἑτέρας. *Σενέκας,*

ΑΝΔΡΕΟΥ Δ. ΝΙΚΟΛΑΡΑ

Ο ΚΑΛΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΣ

Κωμῳδία ἔμμετρος εἰς πράξεις τρεῖς

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

Σπαθαρέας	Ταγματάρχης ἀπόστρατος
Φῴη	Ἀνεψιά του
Ἀντωνάκης	Ἀνθυπίλαρχος, μνηστὴρ τῆς Φῴης
Καλλικάντζαρος	Ἐραστὴς τῆς Ζαχαρούλας
Καπετὰν Μουρμούρης	Φίλοι τοῦ Καλλικαντζάρου
Ἐρωτόκριτος	
Ζαχαρούλα	Ὑπηρέτρια
Ἐρασμία	Ὑπηρέτριαι, φίλαι τῆς Ζαχαρούλας
Χρυσούλα	

Ἀστυφύλαξ καὶ χορὸς κωμαζόντων.

[Ἡ σκηνὴ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους]

ΠΡΑΞΙΣ Α'.

(Τὰ δῶρα τοῦ νέου ἔτους καὶ ἡ ἔρωδος)

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Αἴθουσα φιλοκάλως διακεκοσμημένη. Ἡ Ζαχαρούλα εἰσέρχεται ἄδουσα καὶ διευθετεῖ τὰ τῆς αἰθούσης. Ἀκούονται ἔξωθεν φωναὶ καὶ διάφορα ᾄσματα).

Ζαχαρούλα (Βλέπουσα πρὸς τὰ ἔξω ἐκ τοῦ παραθύρου)
Πῶ ! πῶ ! Τί κόσμος ! Εἶνε ἡ παραμονὴ
τοῦ νέου ἔτους. Ἔχεις δόντια, σφύριζε,
μιὰ παροιμία λέγει· σήμερον κι' αὐτοί,
ὅσοι δὲν ἔχουν δόντια οἱ φαφούτιδες,
μὲ μιὰ σφυρίκτρα, σοῦ ξεσχίζουνε τ' αὐτιά.
Γυναῖκες ! ἄνδρες ! ἄνθρωπος δὲν ἔμεινε
στὸ σπῆτι μέσα ! Ὅλοι, τὴν ἀμπάριζα,
θαρρεῖς, μικροί, μεγάλοι ὅτι παίζουνε.
(Ἀναστενάζει)
Κ' ἐγὼ κλεισμένη ἐδῶ μέσα τραγουδῶ
σὰν καρδερίνα στὸ κλουβί ! Ὑπομονή.
Αὐτὰ ὁ κόσμος ἔχει· τὸ τραγοῦδί μας !
(Διευθετεῖ τὰ τῆς αἰθούσης καὶ ᾄδει τὸ πρῶτον ᾆσμα. Ἐκπίπτει ἐκ τοῦ παραθύρου μία σφυρίκτρα).
Μία σφυρίκτρα ! Τάχα ποιὸς τὴν πέταξε !
Μὴν εἶναι ὁ Ἀντωνάκης, ὅπου ἄλλαξε
Χθὲς βράδυ δακτυλίδι μὲ τὴ Φῴη μας.
Τί νέος ! ἔχει μιὰ καρδιὰ ἀγγελική.
Καὶ εὔμορφος ! θαρρεῖς καὶ εἶναι ζωγραφιά.
(Βλέπουσα πρὸς τὰ ἔξω ἐκ τοῦ παραθύρου)
Οὔφ, 'κεῖνος πάλι ! Εἶν' ὁ Καλλικάντζαρος.
Αὐτὸς ὁ κανταδόρος ὁ Ζακυνθινός,
ποῦ νύκτα μέρα δὲν μ' ἀφίνει ἥσυχον,
μὲ τῆς καντάδες καὶ τὰ σύρτα φέρτα του.
Ἐργολαβία πῆρε, λές, τὸ δρόμο μας,
Ἐργολαβία ! Νὰ χαρῶ τὴ μούρη του !
Τὴν μύτη του νὰ βλέπω μόνο, φθάνει μου.

ΣΚΗΝΗ Β'

Ἐρασμία καὶ ἡ ἀνωτέρω

Ἐρασμία
Τί κάνεις Ζαχαροῦλα ; Καλησπέρα σου.
Ζαχαροῦλα
Ἐτρόμαξα ! Σύ, εἶσαι ;
Ἐρασμία
Ἐγώ· σοῦφερα τὸν μποναμά σου.
Ζαχαροῦλα
Μία μπέρτα ! Τί καλὴ ποῦ εἶσαι ! Τώρα πρέπει, Ἐρασμία μου, κ' ἐγὼ νὰ φέρω τὸν 'δικό σου· κάθησε.
Ἐρασμία
Καιρὸν δὲν ἔχω νὰ καθήσω· ὕστερα. Βάλε μου τώρ' ἀμέσως σὲ παρακαλῶ σ' αὐτὸ τὸ βάζο λίγο βούτυρο, γιατί τὸ ἰδικό μας ὅσο ἦταν τῶδωκα τῆς ἀδελφῆς μου, πῶχει τὸν κὺρ Νικολὸ ἀπὸ τὴν Τῆνο· τὸν Τσαγκάρη.
Ζαχαροῦλα
Πήγαινε, καϋμένη, μέσα στὴν κουζίνα μόνη σου καὶ γέμισε τὸ βάζο τοῦτο ποῦ κρατεῖς. Τὸ σπῆτι ἔχω, βλέπεις, ἀσυγύριστο καὶ ὥρα, ὥρα ἔρχονται τ' ἀφεντικά. Κλεῖσε καλὰ τὴν πόρτα σὲ παρακαλῶ, γιατ' εἶμαι μόνη.
Ἐρασμία (γελῶσα)
Καὶ φοβεῖσαι μὴ σὲ κλέψουν 'μέρα μεσημέρι.
Ζαχαροῦλα
Τὸ γελᾷς ! Τὸ εἶδες κάτω τὸ λαγωνικὸ σκυλί.
Ἐρασμία
Τὸν Καλλικάντζαρο ;
Ζαχαροῦλα
Τὸν Καλλικάντζαρο. Μικρὸ τὸ ἔχεις νὰ μοῦ κάνῃ ἔφοδο !
Ἐρασμία
Ἄσχημος εἶναι τάχα !;...
Ζαχαροῦλα
Ἄμε στὸ καλό.
Ἐρασμία
Τί ; δὲν σ' ἀρέσει ; εἶναι σὰν ζωγραφιστός.
Ζαχαροῦλα
Σοῦ τὸν χαρίζω σὰν σ' ἀρέσει.
Ἐρασμία
Τὸ κακὸ ποῦ δὲν χαρίζεται· μακάρι νἄθελε. Ἀντίο δὲν σοῦ λέγω· θἄλθω ὕστερα μὲ τὴν Χρυσοῦλα νὰ σὲ βοηθήσωμε στοὺς λουκουμάδες.
Ζαχαροῦλα
Καλῶς νὰ ὁρίσητε, Σᾶς περιμένω.
Ἐραμασ
Ἔρυγα. Au revoir.

ΣΚΗΝΗ Γ'

Ἀντωνάκης καὶ Ζαχαροῦλα

Ἀντωνάκης (Βλέπων ἀπερχομένην τὴν Ἐρασμίαν)
Ποιὰ εἶν' αὐτὴ ἡ νέα ἡ πεντάμορφη ;

Ζαχαροῦλα
Τὴν λέγουν Ἐρασμία· ἐξαδέλφη μου.

Ἀντωνάκης
Πῶς ! Ἐρασμία ! Ὁ νουνός της βέβαια,
ἢ δάσκαλος θὰ ἦτον ἢ ἐρωτόληπτος !

Ζαχαροῦλα (Γελῶσα)
Ποιὸς εἶναι ὁ νονός της δὲν τὴν ἐρώτησα.
Γεμᾶτος δῶρα εἶσαι, βλέπω· δῶσέ μου.
(Βοηθεῖ αὐτὸν ν' ἀποθέσῃ τὰ δῶρα)

Ἀντωνάκης
Ἔφερα χίλια δῶρα καὶ διάφορα.

Ζαχαροῦλα (παρατηροῦσα ἓν λευκὸν δέμα)
Αὐτὸ τί δῶρον εἶναι ;

Ἀντωνάκης
Ἄφες το αὐτό.
Αὐτοῦ τοῦ δώρου τ' ἀποκαλυπτήρια
θὰ γίνουν ὅταν ἔλθῃ ὁ ἀφέντης σού.
Αὐτὰ τὰ σκουλαρίκια εἶναι δι' ἐσέ.

Ζαχαροῦλα
Τί εὔμορφα ποῦ εἶναι ! Ὤ, εὐχαριστῶ.

Ἀντωνάκης
Νὰ ζήσῃς καὶ τοῦ χρόνου ! καλὰ στέφανα !

Ζαχαροῦλα (γελῶσα)
Ἂς δοῦμε πρῶτα τὸν ἀρραβωνιαστικό.

Ἀντωνάκης
Δὲν σοῦ ἀρέσει τάχα ὁ Καλλικάντζαρος ;

Ζαχαροῦλα
Μὴ μοῦ τὸν λέγεις νὰ χαρῇς ὅ,τ' ἀγαπᾷς.
Ἔχει μιὰ μύτη...

Ἀντωνάκης
Εἶναι ὑπερήφανος ;

Ζαχαροῦλα
Δὲν λέγω τοῦτο· εἶν' ἡ μύτη του στραβή.

Ἀντωνάκης
Καὶ τί σὲ μέλει σέν' ἀπὸ τὴ μύτη του ;

Ζαχαροῦλα
Πῶς, τί μὲ μέλει !

Ἀντωνάκης
Δὲν σ' ἀρέσ' ἡ μύτη του.
Τὴν κόπτει αὐτὴ καὶ βάζει μία ψεύτικη,
καί... δὲν θὰ ἔχῃ φόβον νὰ συναχωθῇ.

Ζαχαροῦλα
Ἄλλαξε ὁμιλίαν σὲ παρακαλῶ.
Νὰ μὲ πειράζῃς πάντα θέλεις μὲ αὐτὸν
τὸν Καλλικάντζαρον.

Ἀντωνάκης
Εἶσ' εὐμορφότερη
ὅταν θυμόνῃς· κάνεις κἄτι μορφασμούς !
Γελᾷς ; δὲν θέλω νὰ γελᾷς· θύμωσ' εὐθύς.

Ζαχαροῦλα
Ἄ, δὲν θυμόνω τώρα ποῦ 'κατάλαβα...
ὅτι τὸ κάνεις ἐξεπίτηδες.

Ἀντωνάκης
Καλά.
Γέλασε τότε νὰ 'δῶ τὰ δοντάκια σου
τὰ μαργαριταρένια !

Ζαχαροῦλα (γελῶσα)
Ἔχεις ὄρεξι !
Καλὸ νὰ ἔχῃς, μ' ἔκαμες κ' ἐγέλασα.
(Ἀκούεται ὁ κώδων)
Τρέχω ν' ἀνοίξω. Ἔρχονται τ' ἀφεντικά.

ΣΚΗΝΗ Δ'

Σπαθαρέας, Φώφη καὶ οἱ ἀνωτέρω

Σπαθαρέας
Ἐδῶ, σύ, εἶσαι καὶ ἡμεῖς σ ἐχάσαμεν.
Ἔλα, σὺ, Ζαχαροῦλα, πάρε σήκωσε
αὐτὰ τὰ δῶρα. Χίλια δύο πράγματα
ἐπῆρα, βλέπεις... Πεταμένα χρήματα.
Αἴ, τί νὰ κάνῃς· ἂν μπορῇς κάνε κι' ἀλλιῶς.

Φώφη
Ἂς εἶναι γιὰ τὸν χρόνον, θεῖε, τὸν καλό.

Ἀντωνάκης
Ὤ, βέβαια.

Σπαθαρέας
Ποῦ ἦσο δὲν μᾶς εἶπες σύ,
κὺρ Ἀντωνάκη !

Ἀντωνάκης
Ἤμην στὰ ἐμπορικὰ
κ' ἔπερνα δῶρα· ἄδειασα τὴν τσέπην μου
σᾶς βεβαιώνω.

Σπαθαρέας
Κ' ἐγώ, Ἀντωνάκη μου.
Κ' οἱ δυό μας τοιαύτην φλεβοτόμησιν
ὑπέστημεν.

Φώφη
Ἂς εἶναι τώρα, θεῖέ μου,
εἴπαμε καὶ τοῦ χρόνου.

Σπαθαρέας
Ἔχεις δίκαιον,
Λοιπόν, κὺρ Ἀντωνάκη, δὲν μᾶς εἶπες τί
καλὰ ἐπῆρες δῶρα !

Ἀντωνάκης
Ὤ, διάφορα.
καὶ τί δὲν 'πῆρα· ἔχετε ὑπομονήν·
θὰ τὰ ἰδῆτε ὅλα· βλέπετε αὐτό ;
Μαντεύσατε τί εἶναι.

Σπαθαρέας
Εἶναι μπουναμᾶς·
θαρρῶ, τὸ ἡῦρα.

Φώφη
Σὰν βαρὺ μοῦ φαίνεται.

Σπαθαρέας
Πολὺ βαρύ, ἀλήθεια, δὲν σηκώνεται.
Λοιπὸν τί εἶναι ; λέγε μας.

Ἀντωνάκης
Μαντεύσατε.

Σπαθαρέας
Τὸ ἴδιο τὸ τραγοῦδι.

Ἀντωνάκης (πρὸς τὴν Φώφην)
Μὴ τ' ἀνοίγῃς, μή.
Ὑπομονὴν ὀλίγην σᾶς παρακαλῶ.
Ἐν πρώτοις πρέπει ὅλοι νὰ εἰξεύρετε...
Αὐτὸ εἶν' ἕνας μπουναμᾶς τῆς θείας μου.

Σπαθαρέας
Τῆς θείας σου ! Χμ ! κἄτι τῆς ἐπήραμε
κ' ἐμεῖς· πλὴν δὲν τὴν μέλλει τέσσερα αὐτὴν
ἀπὸ τοιαῦτα· τὰ γατιά της νἂν' καλά.

Ἀντωνάκης (γελῶν)
Εἰξεύρετ' ὅλοι τὴν ἀδυναμίαν της
στῆς γάταις.

Σπαθαρέας
Ναί, βεβαίως· τὸ γνωρίζουσι
κ' οἱ κρεοπῶλαι ὅλοι εἰς τὴν ἀγορὰν
πόσον πνευμόνι ἐξοδεύει δι' αὐτάς.
Ἀλλὰ τί σχέσιν ἔχουν σὲ παρακαλῶ
ἡ γάτες τώρα μὲ τοὺς μπουναμάδες μας

Ἀντωνάκης
Ἔχουν μεγάλην σχέσιν.

Σπαθαρέας
Λέγε μας λοιπόν...

Ἀντωνάκης
Εἶχε μιὰ γάτα. ξεύρετε, ἡ θεία μου,
εἰς τὴν ὁποίαν ἔτρεφε συμπάθειαν
ἰδιαιτέραν· γραία, Μαθουσάλαιναν
στὰ χρόνια· φαντασθῆτε ἦτον ἐγγονὴ
μιᾶς ἄλλης γάτας ποῦχε ἐπὶ Ὄθωνος
Αὐτὴ λοιπὸν ἡ γάτα τῆς ἐψόφησε
πρὸ ἡμερῶν κ' ἡ θεία ἔκλαιε πικρά.
Εὐθὺς λοιπὸν τὴν γάταν τὴν πολύκλαυστον
ἐπῆρα δῆθεν νὰ τὴν θάψω μὲ τιμὰς
βασιλικὰς κ' ἐγὼ τὴν ἐβαλσάμωσα.
Ἰδοὺ αὐτή.

Σπαθαρέας
Ὡραῖα ! Εὖγε, εὖγέ σου !
χειροκροτῶ.

Ἀντωνάκης
Τί λέγεις, σύ, ὡραία μου
μνηστή ;

Φώφη (γελῶσα)
Ὤ, εἶσαι ὄντως ἀξιέπαινος.
Σὲ βεβαιῶ· δὲν ἐπερίμενα ποτέ,
ποτὲ τοιοῦτον δῶρον πρὸς τὴν θείαν σου.
Μοὶ φαίνεται ἀστεῖον.

Ἀντωνάκης
Πλὴν καὶ φυσικόν.
— Πάρε τὴν γάταν μέσα, Ζαχαροῦλα, σύ,
νὰ μὴ τὴν βλέπω καὶ γελῶ. Αἴ, σκέπασ' την.

Ζαχαροῦλα
Νὰ μὴ κρυώσῃ. Ἄλλη πάλι τρέλλ' αὐτή !
(Ἐγείρει τὴν γάταν καὶ φεύγει)

Σπαθαρέας
Εἰξεύρεις σύ, τί κάνεις, ἄ, παμπόνηρε,
ἀπὸ αὐτὴν τὴν γάταν θενὰ βγῇ λαγώς.
Καὶ τώρα εἶν' ἀκόμη ἀπαρήγορος
ἡ θεία σου ;

Ἀντωνάκης
Βεβαίως.

Φώφη
Πῶς τὴν συμπονῶ !

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΝ

Καρνάβαλε, στὴ χώρα ὁποῦ φτάνεις
Θὰ γένῃ περιβόλι ἡ καρδιά σου,
Γιατί ἐδῶ θὲ ναύρῃς τὴ γενιά σου
Καὶ στὰ βουνὰ ἂν ἀνεβῆς τῆς Μάνης.

Κίτσος, ἂν 'πῆς ἢ Κώστας ἢ καὶ Γιάννης,
Τὰ μοῦτρα θ' ἀντικρύσῃς τῆς γιαγιᾶς σου
Κ' εἶνε, ἐδῶ ποῦ σ' ἔσπειρε ὁ μπαμπᾶς σου
Χωρὶς 'ντροπὴ ἂν κάνῃς ὅ,τι κάνεις.

Δουλειαὶς μὲ φούνταις, πάντα, 'δῷ, θὰ φτιάνῃς,
Κι' ἄκου κ' ἐμέ· στὸν τόπο μας ἂν μείνῃς
Θᾶσαι θεριό· ποτὲ δὲ θὰ πεθάνῃς.

Θὰ δοξασθῆς· κορδόναρος θὰ γίνῃς
Φτάνει τὸ μασκαρᾶ μόνε νὰ κάνῃς
Καὶ κατὰ μέρος τὴν 'ντροπὴ ν' ἀφίνῃς.

Δ. Δ.

Αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΕΛΙΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ

Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

(Συνέχεια)

II

Τὸ στενὸν τοῦ Ἰονίου Πελάγους σχηματίζει, εὐρύχωρον λεκάνην κλεισμένην δυτικῶς διὰ τῶν νήσων Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἀνοίγονται δύο στενά, τὸ μὲν μεταξὺ Ἰθάκης καὶ Ἀκαρνανίας, τὸ δὲ μεταξὺ Κεφαλληνίας καὶ Πελοποννήσου· ἀνατολικῶς δὲ ἡ θάλασσα εἰσδύει εἰς τὸν κόλπον τῆς Ναυπάκτου, τῆς Κρισαίας θαλάσσης. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς λεκάνης ταύτης τοῦ ὑδατίνου περιβόλου, ἐγείρονται αἱ Ἐχινάδες νῆσοι.

Ἀκτοπλοοῦντες, ἀπὸ νότου οἱ σύμμαχοι, παρὰ τὴν Ἀκαρνανιακὴν ἀκτήν, διῆλθον ἐν τάξει μεταξὺ τῶν Ἐ-

χινάδων, ἵνα – κατὰ τὸ ὁρισθὲν σχέδιον — ἀναπτυχθῶσι παρὰ τὰς ἁλικὰς τοῦ ποταμοῦ Ἀχελῴου, ὁπότε διέκριν-νον τὴν τουρκικὴν παράταξιν ἐξ ἀποστάσεως δώδεκα μιλίων, παρατεταγμένην κατὰ μῆκος τῆς Πελοποννησιακῆς παραλίας.

Πλωτάρχαι τινές, ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ ἱσπανικοῦ στόλου, ἐντεταλμένοι νὰ συνιστῶσι καθ' ἑκάστην, εἰς τὸν νεαρὸν ἀρχιναύαρχον, περίσκεψιν, δὲν ἔπαυον ἐκτελοῦντες τὴν ἀνωτέραν διαταγὴν τοῦ κυρίου των, προκειμένου περὶ μάχης ἀφ' ἧς ἐξηρτᾶτο ἡ τύχη τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἀλλ' ὅταν ἀντίκρυσαν τὸν ἐχθρὸν καὶ οἱ πλωτάρχαι οὗτοι πλησιάσαντες τὸν Δὸν Ζουὰν τῷ ὑπέμνησαν πάλιν σύνεσιν καὶ προσοχήν, ἐκεῖνος ἐμψυχωθεὶς ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀντιπάλου καὶ πεποίθησιν ὡς εἶ ἔχων περὶ τῆς ἐπιτυχίας:

— Ἀφῆτε με, εἶπεν κατοπτεύων τὴν ἐχθρικὴν παράταξιν, δὲν εἶνε τώρα καιρὸς συζητήσεων. Εἶνε καιρὸς δράσεως μόνον... Γνωρίζω τί θὰ πράξω.

Εὐθὺς δὲ διέταξε νὰ ὑψωθῇ ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ τῆς ναυαρχίδος, ἡ σημαία ὅλων τῶν πριγκίπων τῆς συμμαχίας.

Ἦτο τὸ σημεῖον τῆς ἐπιθέσεως. Καὶ μυρίαι κραυγαὶ ὑψώθησαν πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀναμιχθεῖσαι μὲ τὴν βοὴν τῶν κυμάτων.

Πυκνωθέντες ἤδη οἱ συμμαχικοὶ στόλοι, διήρχοντο τὰ στενὰ τῶν Ἐχινάδων, ἐν παρατάξει μεγαλοπρεπεῖ.

Οὐδεὶς πλέον κρότος ἠκούετο ἐκτὸς τοῦ συγχρόνου πλαταγισμοῦ τῶν κωπῶν ὁλοκλήρου παρατάξεως.

Οἱ ἀρχηγοὶ ἦσαν εὐσταθεῖς. Οἱ ναῦται ἀτάραχοι.

Διελθόντες τὰ στενὰ οἱ σύμμαχοι, διῃρέθησαν εἰς μοῖρας: τὴν δεξιὰν ἀνοιγομένην εἰς τὸ πέλαγος πρὸς τὴν Κεφαλληνίαν, ὑπὸ τὸν Ἰωάννην Δόριαν· τὴν ἀριστερὰν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀκτήν, ὑπὸ τὸν ἀρμοστὴν Βαρβαρῆγον· τὸ κέντρον κατεῖχον οἱ τρεῖς ναύαρχοι τῆς Σαβοΐας, ὁ Δοὺξ δ' Οὐρμπαὶν ναύαρχος τῆς Γενούης, ὁ ναύαρχος τῆς Νεαπόλεως καὶ ὁ ἀρμοστὴς Καστέλλιο. Τὰ ἐξ ἐνετικὰ *γαλέας* προηγοῦντο τοῦ σώματος τῆς μάχης, ὁ δὲ Κουερίνης τῆς Σικελίας, καὶ αἱ γαλέαι τῆς Μάλτας ἀπετέλουν τὰς πτέρυγας.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἠδυνήθησαν εὐθὺς νὰ ὑπολογίσουν τὰς δυνάμεις τῶν συμμάχων, ἐφ' ὅσον οὗτοι ἐπρόβαινον κατὰ μέτωπον ἐν πυκνῇ τάξει. Ἀλλ' ὁπόταν διετάχθη ἡ ἀραίωσις τῶν μοιρῶν, πρώτη δὲ τοῦ Δόρια ἡ μοῖρα ἀπεσπάσθη πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Κεφαλληνίας, ἡ δὲ τοῦ Βαρβαρήγου ἐμιμήθη αὐτήν, ἐθεώρησαν συμφέρον ν' ἀποφύγουν γενικὴν σύγκρουσιν κατορθώνοντες νὰ διεκφύγωσι διασπῶντες τὴν συμμαχικὴν ἄλυσιν τρεπόμενοι πρὸς δυσμας προτοῦ οἱ ἐπερχόμενοι διέλθουν ἐντελῶς τῶν Ἐχινάδων καὶ ἀντιπαραταχθῶσιν.

Δὲν ἐπετρέπετο λοιπὸν οὐδ' ἡ ἐλαχίστη χρονοτριβή. Πλεισίστιοι καὶ κωπηλατοῦντες ταχύτατα ὁρμοῦν πρῶτοι οἱ Τοῦρκοι διὰ νὰ προλάβουν τοὺς χριστιανοὺς ἀπαρασκευάστους.

Τριακόσιαι γαλέαι σχίζουν τὰ κύματα ὡς δελφῖνες καὶ διανύουν τὴν χωρίζουσαν αὐτὰς ἀπὸ ἐκείνων ἀπόστασιν ταχύτατα, ἀλλ' εὐτυχῶς ὁπόταν ἀντιμετώπισαν τὸν συμμαχικὸν στόλον, ἐκεῖνος παρατεταγμένος ἀνέμενε τὴν ἔφοδον.

Συγχρόνως ὁ ἄνεμος ἔπεσε καὶ ἐπεκράτησε νηνεμία.

Ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς εἰκόνος ἐκείνης πεντακοσίων τριάκοντα ἑνὸς σκαφῶν, ἑτοίμων νὰ ἐπιπέσωσιν κατ' ἀλλήλων, εἶνε κάτι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα μόνον ὀλίγαι ἱστορικαὶ περίοδοι δύνανται νὰ καυχηθῶσιν ὅτι ἀπήλαυσαν.

Οἱ τοῦρκοι εὑρέθησαν πρὸ τῶν ἓξ γαλέας, προτιθέμενοι νὰ ἐπιπέσουν κατὰ τοῦ κέντρου. Τὸ δεξιὸν αὐτῶν ὑπὸ τὸν Σιλόκο, τὸ μέσον ὑπὸ τὸν Ἀλῆ, τὸ ἀριστερὸν ὑπὸ τὸν Οὐλούτζ.

— Ἐπεκράτησε στιγμιαία σιγή τρομερά.

Ἀλλ' αἴφνης ἐκκωφαντικὸς κρότος ἐδόνησε τὸ στερέωμα, νέφος δὲ καπνοῦ ἀπέκρυψε τοὺς ἀντιπάλους.

Τὰ πελώρια γαλεὰς ἤρξαντο τοῦ πυρός, προξενοῦντα μεγίστην φθορὰν μεταξὺ τῶν τουρκικῶν τάξεων ὡς ἐκ τοῦ βαρέως πυροβολικοῦ, ὅπερ ἔφερον.

Οἱ τοῦρκοι προσεπάθουν νὰ διασπάσουν τὴν γραμμὴν τῶν ἓξ τούτων πλοίων, διὰ νὰ ἐπιτεθοῦν εὐχερέστερον κατὰ τοῦ κέντρου, τὸ δὲ σχέδιον τοῦτο ἠθέλησαν νὰ φέρουν εἰς πέρας πάσῃ θυσίᾳ. Ἡ δεξιὰ πτέρυξ αὐτῶν ἡ πλησιάζουσα τὴν ἀκτήν, ἐπιχειρεῖ ἀκατάσχετον ἔφοδον διὰ ν' ἀπασχολήσῃ τὴν ἀριστερὰν τῶν συμμάχων, παρασύρουσα καὶ τὸ μέσον τῆς παρατάξεως.

Κατὰ τὸν διάπλουν αὐτόν, ἡ ναυαρχὶς τοῦ Καπετάν-πασᾶ ἔφθασεν εἰς τὸ κέντρον, δεξιόθεν τῆς γαλέρας τοῦ Δὸν-Ζουάν, ἥτις τὴν ὑπεδέχθη μὲ ταχύτατον πυροβολισμὸν, ἐνῷ εἰς βοήθειαν αὐτῆς σπεύδουν ἡ Γαλέρα τοῦ Βενιέρου καὶ ἡ τοῦ Πάπα.

Μετὰ τὴν κίνησιν ταύτην, ἡ μάχη ἐγενικεύθη χωρὶς οἱ τοῦρκοι νὰ δυνηθῶσι νὰ διεκφύγουν τὴν συμμαχικὴν παράταξιν.

Ἡ ναυαρχὶς τοῦ Καπετάν-πασᾶ κυκλωθεῖσα καὶ μεμονομένη, ἀνθεῖξεν ἐπὶ δίωρον εἰς τὰς ἐφόδους τῶν συμμάχων· ἂν δὲ καὶ πολλάκις οἱ χριστιανοὶ προσεπάθησαν νὰ καταλάβωσι παντὶ σθένει τὸ ἐξωραΐσμα τοῦτο τοῦ στόλου των, ἂν καὶ πολλάκις προέβησαν μέχρι τοῦ μέσου τοῦ καταστρώματος τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδος, πάντοτε ἀπεκρούσθησαν. Οἱ πελέκεις διεμέλιζον τὰ σώματα, τὰ ξίφη ἔρριπτον πτώματα νεκρὰ, τὰ δὲ πυροβόλα ἐσκόρπιζον τὸν θάνατον.

Ἑπτὰ τουρκικαὶ γαλέαι σπεύδουν εἰς βοήθειαν τοῦ κινδυνεύοντος ναυάρχου, ἤδη δὲ τὰ τρία συμμαχικὰ πλοῖα κυκλοῦνται ὑπὸ συσφυγγομένου κατ' ὀλίγον πυρφόρου κλοιοῦ. Ἡ ὀπισθοφυλακή, ὑπὸ τὸν Σαὶν Κροᾶ, τάχιστα προχωρεῖ εἰς ἐνίσχυσιν τῶν κυκλωθέντων· δύο δ' ἐνετοὶ πλοίαρχοι ὁρμοῦν εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν, καταδύουν μίαν τουρκικὴν γαλέραν, προσελκύουν τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων καὶ σώζουν τὴν ἐνετικὴν ἀρχιναυαρχίδα καὶ τὸν πλωτάρχην τοῦ Πάπα, λυσσωδῶς δ' ἐπιτιθέμενοι, καταδύσαντες πλείστας ἀντιπάλους ἐπὶ τέλους, βυθίζονται ἐνδόξως, ἔχοντες ἀναπεπταμμένην τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας τὴν σημαίαν.

Οὕτω πως. ἡ ἰσορροπία τῆς μάχης ἀποκατέστη ἡ δέ ναυαρχὶς τοῦ Τούρκου ἐκυριεύθη ἐξ ἐφόδου καὶ οἱ ἱσπανοὶ κυταβιβάζοντες τὴν σημαίαν τῆς ἡμισελήνου, χαιρετίζουν διὰ κραυγῶν χαρᾶς τὴν χριστιανικήν, ὑψωθεῖσαν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνης ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ τραυματισθέντος καὶ ἑτοιμοθανάτου Ἀλῆ, τοῦ στολάρχου τῶν Τούρκων.

III

Τριάκοντα γαλέαι ὀθωμανικαὶ προσπαθοῦν ν' ἀποφύγουν νέαν σύγκρουσιν καὶ διωκόμεναι, ὑπὸ τοῦ ἀρμοστοῦ Κουερίνη, διασχίζουν τὰ ἔτι ἐν τάξει μαχόμενα τουρκικὰ πλοῖα τοῦ ἄκρου, ἐπιφέρουσαι καὶ ἐν αὐτοῖς τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ταραχήν. Ἐνταῦθα ἡ μάχη ἀπωλέσθη διὰ τοὺς Τούρκους· αἱ φεύγουσαι γαλέαι ἐξωκύλουν ἐπὶ τῆς Πελοποννησιακῆς ἀκτῆς, οἱ δὲ ναῦται των ῥίπτονται εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῷ οἱ ἁλυσσόδετοι ἐραῖται των χριστιανοὶ δοῦλοι, παραδίδονται εἰς τοὺς νικητάς. Ἡ γαλέρα τοῦ Βαρβαρήγου συμπλακεῖσα πρὸς τὸν Μαχομὲτ

Σιλόκο πιέζεται δεινῶς. Ὁ Κανάλης, ὁ Ὀρσίνη, ὁ Κουερίνη καὶ αἱ γαλέαι τῆς Ἑπτανήσου σπεύδουν εἰς βοήθειαν της. Κυριεύουν τὴν ναυαρχίδα τοῦ Μαχομὲτ, ὅστις ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν ἀλλὰ ζωγρεῖται ὑπὸ τῶν ἑλλήνων καὶ ἀχθεὶς πρὸ τοῦ Κουερίνη καρατομεῖται, ἡ δὲ κεφαλή του πήγνυται ἐπὶ κεραίας του.

Ἤδη τὸν ἀρμοστὴν Βαρβαρῆγον καιρίως πληγωθέντα διεδέχθη ὁ Φρειδερῖκος Νάνο, εἰς τὴν ναυαρχίαν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, μαχόμενος μετ' ἀπαραμίλλου γενναιότητος κατὰ πενταπλασίων ἀντιπάλων. Ἡ μοῖρα τοῦ Καταλλίου, σπεύδει εἰς βοήθειαν αὐτοῦ, οἱ τοῦρκοι ὑποχωροῦν, ἡ δὲ ναυαρχὶς τῆς πτέρυγος ἐκείνης, κατακερματοβοληθεῖσα ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Κουερίνη καὶ Καταλλίου, ἐβυθίσθη πρὸ τῆς γαλέρας τοῦ Μαχομὲτ Σιλόκο, γενομένης ἤδη, λεία τῶν χριστιανῶν.

Ἀναγκάσας τὰς τριάκοντα γαλέρας, τὰς ὁποίας ἐδίωκεν, νὰ ἐξωκύλουν, ὁ Κουερίνη, καταφθάνει ἵνα δώσῃ τέρμα εἰς τὴν λυσσώδη σύγκρουσιν, τὴν διεξαγομένην εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα τῶν συμμάχων. Ἤδη, εὑρεθέντες μεταξὺ δύο πυρῶν οἱ τοῦρκοι, δὲν διαβλέπουν ἑτέραν σωτηρίαν ἐκτὸς τῆς φυγῆς. Ἀλλὰ μέχρις ὅτου ἡ μάχη κλίνει ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν διὰ τῆς ἐγκαίρου ἀφίξεως τοῦ Κουερίνη, σπουδαίας δυσχερείας ἀπήντησαν οὗτοι μαχόμενοι πρὸς τὸν Ἀλγερινὸν στόλον, ὑπὸ τὸν Βασιλέα τῆς Ἀλγερίας, ἀντιπαρατασσομένου κατὰ τῆς μοίρας τοῦ Ἰωάννου Δόρια, τὴν ὁποίαν διὰ τεχνικοτάτης κινήσεως κατώρθωσε νὰ ἀπομονώσῃ. Ἡ ναυαρχὶς τῆς Μάλτας πίπτει εἰς χεῖρας τῶν ἀλγερινῶν, ἀλλ' ἀνακτᾶται· πλεῖστα πλοῖα τινάσσονται εἰς τὸν ἀέρα, ἐν μέσῳ δὲ τοῦ θορύβου καὶ τῆς παραζάλης ὁ Δόρια ἀπαθέστατος ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος του, προσεπάθει ν' ἀπωθήσῃ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τῶν τούρκων.

Τέλος ἡ νίκη ἔκλινεν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν. Συντετριμμένοι δ' οἱ τοῦρκοι ἐννοοῦν ὅτι ὤφειλαν νὰ κύψουν πρὸ τοῦ νικητοῦ.

Ὁ Οὐλούτζ, ὁ ἀρχιπειρατὴς τῶν Ἀλγερινικῶν ἀκτῶν, ἀποσυρθεὶς τῆς μάχης ἦτο ἐλεύθερος ἤδη νὰ προσβάλῃ ἤ ν' ἀποφύγῃ τὴν σύγκρουσιν. Ἐπί τινα ὥραν ἐταλαντεύετο προκειμένου νὰ συμμετάσχῃ τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ ὅταν εἶδεν τὸ κέντρον τῶν τούρκων συντριβέν, τριάκοντα γαλέρας ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ τὸν στολον του ἀδύνατον ἤδη νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἰσορροπίαν τῆς μάχης, ἐσκέφθη ὅτι προτιμώτερον θὰ ἦτο ἐὰν κατώρθωνε νὰ διασώσῃ τὰς ὑπολοιπομένας γαλέρας.

Ἀνέπτυξε λοιπὸν ὅλην του τὴν ταχύτητα καὶ διῆλθε διὰ μέσου τῆς συμμαχικῆς παρατάξεως μετὰ τῶν τριάκοντα πλοίων του, κατόπιν ἀπεγνωσμένης ἐφόδου.

Ἡ πρᾶξις αὕτη θεωρηθεῖσα κατόπιν ὡς κατόρθωμα μέγιστον ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ πειρατοῦ Οὐλούτζ-Ἀλῆ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀχιναυάρχου καὶ τῆς προσωνυμίας αὐτοῦ *Κιλίτο* = ῥομφαία.

III

Τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ χώρου, δὲν ἐπιτρέπει δυστυχῶς περισσοτέραν ἐπέκτασιν, ἂν καὶ ἡ ναυμαχία αὕτη περιέχει ἡρωισμοὺς μεγίστης σπουδαιότητος.

Ἡ θάλασσα ἦτο σκεπασμένη ἀπὸ συντρίμματα καὶ αἷμα, τὰ ὁποῖα τολύπη καπνοῦ ἐπεκάλυπτεν.

Πλοῖα τινα ἔφευγον μακράν.

Ἄλλα ἡμίκαυστα, ἀνέμενον τὴν ἅλωσίν των, πολλοὶ δ' ἔπλεον εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κυμάτων παρασυρόμενοι πρὸς τὰς ἀκτάς, ὅπου κατὰ μῆκος ἱκανῶν χιλιομέτρων ἔκειντο καὶ τόσα ἄλλα ἀκόμη. Ὅσα δὲν συμμετέσχον τῆς μάχης, ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν λιμένα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τηλεβόλων τοῦ φρουρίου, εἰς τὸ ὁποῖον προσέτρεχον ὅσοι διέφυγαν τὸν θάνατον τοῦ πυρὸς, τῆς θαλάσσης ἢ τῆς σφαγῆς.

Βαθεῖα σιγὴ ἐπεκράτει εἰς τὸν κόλπον κεκαλυμμένον ἀπὸ λείψανα τὰ ὁποῖα ἠγωνίζοντο ν' ἁρπάσουν κολυμβῶντες ὅσοι διέφυγον τοσάκις τὸν θάνατον.

Κατὰ τὴν λυσσώδη ταύτην ναυμαχίαν οἱ σύμμαχοι ἀπώλεσαν εἰς νεκρούς, *τρεῖς* ἕως *τέσσαρας χιλιάδας* ἀνδρῶν, χωρὶς νὰ ὑπολογισθῶσιν οἱ τραυματίαι καὶ οἱ αἰχμάλωτοι. Αἱ ἀπώλειαι τῶν τούρκων ὅμως ἀνήρχοντο εἰς τὸν ἀπίστευτον διὰ ναυμαχίαν ἀριθμὸν τῶν *τριάκοντα χιλιάδων* ἀνδρῶν. Ὄντως εἶνε μέγας ὁ ἀριθμὸς οὗτος, ἀλλ' ἐὰν ὑπολογίσῃ τις ὅτι *διακόσια* τουρκικὰ πλοῖα εἶχον καῇ, βυθισθῇ καὶ ἐξωκύλει, δὲν θὰ κρίνῃ τὸν ἀριθμὸν καὶ ἀδύνατον.

Δὲν δύναται ἡ ἱστορία νὰ ἐπιδείξῃ μεγαλειτέραν ναυμαχίαν κατὰ τοὺς νεωτέρους αἰῶνας, καθ' ἣν ἡ νίκη αὕτη ὠφείλετο εἰς τὰ ἑλληνικὰ πληρώματα τῶν συμμάχων, ἅτινα ἐπολέμησαν μετ' ἀπιστεύτου γενναιότητος καὶ ἀπαραμίλλου ψυχραιμίας.

Τίς ἤθελε πιστεύσει ἐν τούτοις ὅτι, ἡ ἔνδοξος αὕτη νίκη τοῦ Σταυροῦ, ἤθελεν ἀποβῇ ἀτελεσφόρητος;

Μετὰ τὴν νίκην, οἱ Χριστιανοί, διηυθύνθησαν εἰς Πεταλᾶ τῶν Ἐχινάδων πρὸς παραλαβὴν τῆς ἐγκαταλειφθείσης λείας μεθ' ὃ οἱ κυβερνῆται ἐπρότειναν εἰς τὸν Δὸν – Ζουάν, τὴν ἅλωσιν τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Ναυπάκτου καὶ τὴν ὑπόθαλψιν τῆς ἑλληνικῆς ἐξεγέρσεως, ἀλλὰ μετὰ δίωρον ἐπιθεώρησιν ἀπεφήνατο ὅτι ὁ διατιθέμενος ἀριθμὸς πεντακισχιλίων ἀνδρῶν ἦτο ἀνεπαρκὴς πρὸς τοιαύτην ἐπιχείρησιν. Ἐπηκολούθησεν ἀκατανόητος ἀσυμφωνία μεταξὺ τῶν ναυάρχων, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ Δὸν Ζουάν, διέταξε τὴν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Καλογήρου προσόρμισιν τῶν στόλων, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ζημιῶν τὰς ὁποίας καὶ οὗτος ὑπέστη.

Καὶ οὕτω, ἀντὶ νὰ ἐπωφεληθῶσιν οἱ σύμμαχοι τῆς Ἑλληνικῆς ἐξεγέρσεως πρὸς καταστροφὴν τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους, ὅπερ τὸν μὲν στόλον ἀπώλεσεν ἐν Ναυπάκτῳ, τὸν δὲ στρατὸν ἐν Κύπρῳ, κυριεύοντες πιθανῶς καὶ αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀφῆκαν τὴν περίστασιν νὰ διαφύγῃ, περιπλεκόμενοι εἰς ἔριδας φιλοδοξίας, αἵτινες ἐνέπνευσαν νέον θάρρος εἰς τοὺς Τούρκους.

Τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1571 οἱ σύμμαχοι, ἠγκυροβόλουν ὑπὸ τὰ κροτοῦντα τηλεβόλα τῶν φρουρίων τῆς Κερκύρας ὁπόθεν διελύθησαν, οἱ μὲν κατευθυνθέντες εἰς Γένουαν, οἱ δὲ εἰς Μελήτην, Ἱσπανίαν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνῷ οἱ Τοῦρκοι τὸν αὐτὸν χειμῶνα καθήλκυον ἐκ τῶν νεωρίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως *ἑκατὸν πεντήκοντα* γαλέρας καὶ *ὀκτὼ* γαλεάς, καὶ οἱ τῶν Ἐνετῶν ἀγῶνες πρὸς συγκρότησιν νέας συμμαχίας, ἐναυάγουν ἐκ τῆς μέχρι δειλίας ἀδρανείας τοῦ Δὸν Ζουάν.

Γεώργιος Π. Μαντζούνης.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Συνέδριον ὀρνιθολογίας. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Παρισίοις διεθνὲς ὀρνιθολογικὸν συνέδριον, ὅπως καθορίσῃ κοινοὺς διεθνεῖς κανόνας, ὑπὲρ τῆς προστασίας τῶν πτηνῶν τῶν χρησίμων εἰς τὴν γεωργίαν.

— *Θάνατος ἀνθρωπίνου ἐλέφαντος.* Ἐν Ἀμβούργῳ τῆς Γερμανίας ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ὁ παχύτερος καὶ βαρύτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Εἶχε βάρος 452 λιτρῶν.

— *Ἡ βασίλισσα Βιλελμίνα καὶ ἡ κούκλα.* Ἡ νεαρὰ βασίλισσα τῶν Κάτω Χωρῶν Βιλελμίνα ἔχει ἐξαιρετικὴν ἰδιοφυΐαν ἐν τῇ ραπτικῇ. Τὸ προτέρημα αὐτῆς ἀπεκαλύφθη ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, ὅτε εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ ἐγείρῃ τὰς πλαγγόνας της. Ἀναφέρουσι δὲ περὶ τούτου χαρίεν λόγιον τῆς νεαρᾶς ἡγεμονίδος. Ὅτε ἦτο παιδίον ἐπετίμα ἡμέραν τινὰ τὴν πλαγγόνα της λέγουσα

— Ἐὰν δὲν εἶσαι φρόνιμη θὰ σὲ κάμω βασίλισσα καὶ τότε πλέον δὲν θὰ ἔχῃς κανένα διὰ νὰ παίζῃς.

— *Τὰ κέρδη τοῦ Σαικσπήρου.* Δανὸς κριτικὸς ὁ Γ. Βρὰνδ ἀπέδειξε ἤδη ὅτι ὁ Σαίξπηρ ὑπῆρξεν ἀξιόλογος ἐπιχειρηματίας. Περιοδικὸν ἀμερικανικὸν ἐπιμένει σήμερον εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο μετ' ἐγγράφων ἀποδείξεων ὀλίγον γνωστῶν μέχρι τῆς σήμερον. Κατὰ τὸ ἔτος 1579 καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Σαίξπηρ ἐγένετο συνιδιοκτήτης τοῦ θεάτρου τῆς Σφαίρας, ἐκέρδαινεν ἐτησίως ὡς συγγραφεὺς 500 φρ. κατὰ μῆνα. Ἀλλ' ὅμως ὡς ὑπηρέτης ἐλάμβανε σχεδὸν 2,750 φρ. καὶ τοιούτῳ τρόπῳ ἡ ἐτησία πρόσοδός του κατὰ τὸ 1579 ἀνήρχετο εἰς 3,250 φρ. ἰσοδυναμοῦντα σήμερον πρὸς 25,000. Ἡ διεύθυνσίς τοῦ θεάτρου ἐβελτίωσε τὰς οἰκονομικὰς ὑποθέσεις τοῦ ποιητοῦ. Δὲν ἐλάμβανε μισθόν, ἀλλ' εἶχε ποσοστὰ ἐκ τῆς προσόδου τῶν παραστάσεων, ἀνερχόμενα κατ' ἔτος ἀπὸ 5 ἕως 10,000 φρ. ἤτοι κατὰ τὴν σημερινὴν ἀξίαν των 40 ἕως 80,000 φρ. Ἐκτὸς τούτου ταχέως ἔλαβε καὶ ἐξ ἄλλου θεάτρου ποσοστά. Ἐν συνόψει ἡ πρόσοδος τοῦ Σαιξπήρου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ποτὲ δὲν ὑπῆρξε κατωτέρα τῶν 15,000 φρ. ἰσοδυναμούντων σήμερον πρὸς 125,000 φρ.

— *Σιδηροδρομικὴ ἑταιρία γυναικῶν.* Ἐσχηματίσθη ἐν Ἀμερικῇ σιδηροδρομικὴ ἑταιρία γυναικῶν, ἥτις κατασκευάζει τὴν στιγμὴν ταύτην σιδηρόδρομον ἐρχόμενον ἐκ τῆς Στόητον πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου καὶ λήγοντα πρὸς δυσμὰς τῆς Συέρας Νεβάδης. Οἱ μέτοχοι εἶνε ἀποκλειστικῶς γυναῖκες, ἐπίσης ἀποτελοῦσι τὸ συμβούλιον τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως. Μέγας ἀριθμὸς θέσεων ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ἐπιφυλάσσεται εἰς γυναῖκας. Ἡ γραμμὴ αὕτη θὰ ὁδηγῇ κυρίως ἐκ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου εἰς τὴν Καλαβέρνην Γκρόβε, τὸ περιώνυμον δάσος, τὸ περιέχον δένδρα γιγάντεια. Εἰς τὸ δάσος τοῦτο ὀλίγοι μέχρι τοῦδε ἀπήρχοντο περιηγηταί, ἐπειδὴ διὰ νὰ φθάσῃ τις ἐκεῖσε δι' ἁμάξης, ἀπῃτεῖτο ὁδοιπορία 24 ὡρῶν.

Ἀπὸ τὴν Μαγειρικήν.

Ὀμελλέτα αὐγὰ

Παίρνετε ἓξ αὐγά. Χωρίζετε τὰ ἀσπράδια ἀπὸ τὰ κίτρινα. Καὶ τὰ μὲν κίτρινα κτυπᾶτε εἰς ἀφρὸν, τὰ δὲ ἀσπράδια δέρνετε μὲ 50 δράμια ψιλὴ ζάχαρι, μὲ τὸν ζωμὸν ἑνὸς λεμονίου καὶ μὲ ὀλίγον κανέλλαν. Κατόπιν θέτετε ἐπὶ δυνατῆς φωτιᾶς μίαν κατσαρόλαν ἀνάβαθην μὲ 25 δράμια βούτυρο φρέσκο, ζεσταίνετε, χύνετε τὴν ὀμελέτταν μὲ τὸ ἀνάλογον ἅλας, καὶ ψήνετε ἐπὶ σιγανῆς φωτιᾶς.

Ὀμελέττα μὲ κρομμύδια

Κόπτετε τὰ κρομμύδια εἰς φέταις ψιλαῖς, τὰ ρίπτετε εἰς μίαν κατσαρόλαν, προσθέσετε τὸ ἀνάλογον ἅλας καὶ τὰ βράζετε ἐπὶ μίαν ὥραν μὲ τὸ ἀνάλογον νερὸν καὶ βούτυρον. Κατόπιν τὰ καταιβάζετε καὶ, ὅταν κρυώσουν, τὰνακατεύετε μ' αὐγὰ κτυπημένα, καὶ κάμνετε τὴν ὀμελέτταν σας.

Σουφλέδες μὲ μῆλα

Ζεσταίνετε 100 δράμια μαμερλάταν μήλων μὲ βανίλιαν μετρίως πηχτὴν καὶ ὅταν βράσῃ τὴν κατεβάζετε καὶ τὴν τοποθετεῖτε πλησίον τῆς φωτιᾶς. Ἐν τέταρτον πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἀνακατώνετε μὲ τὴν μαμερλάταν ἓξ ἀσπράδια αὐγῶν κτυπημένα καλῶς, χύνετε μέσα εἰς κασίτσαις, τὰς ὁποίας γεμίζετε κατὰ τὰ 3]4 καὶ στέλετε εἰς τὸν φοῦρνον. Προσφέρετε ζεστούς.

Περιστέρια σωτὲ

Κόπτετε εἰς δύο ἕκαστον περιστέρι, κοκκινίζετε τὰ τεμάχια μὲ βούτυρον, μαϊδανὸν ψιλοκομμένον καὶ τὸ ἀνάλογον ἁλατοπίπερον· κατόπιν μουσκεύετε μὲ ζωμὸν κρέατος ἢ ὀλίγον κρασὶ καὶ βράζετε, μέχρις οὗ δέσῃ ἡ σάλτσα.

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἡ αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου σημαίνει οὐδὲν ἄλλο ἢ μεγαλειτέραν ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν, καλλιτέρας μεθόδους ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως, ἐλάττωσιν τῆς πτωχείας, μακροτέραν τῆς κατὰ μέσον ὅρον παράτασιν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.

Λ. Δέρβυ.

Τί ἐστι πλοῦτος; Τὸ μέσον, δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἔξυπνος καὶ πεπαιδευμένος χωρὶς νὰ ἔχῃ κουκοῦτσι μυαλὸ καὶ χωρὶς ποτε ν' ἀνέγνωσε βιβλίον.

Τὰ χρήματα εἶναι καλὸς ὑπηρέτης καὶ κακὸς κύριος.

Βάκκων

Τὰ πλούτη ὑπηρετοῦσι τὸν σοφὸν καὶ κυβερνῶσι τὸν ἀνόητον. *Βοῦιζ.*

Πλουσιώτεροι τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ οἰκονόμος· πτωχότερος ὁ φιλάργυρος καὶ ὁ ἄσωτος. *Σαμφοῦ.*

Τρεῖς εἶναι οἱ ἀξιόλογοι φίλοι· γραῖα σύζυγος, γέρων σκῦλος, τὰ μετρητά. *Φραγκλῖνος.*

Ὁ θεὸς εἶναι τὸ καλλίτερον καταφύγιον καὶ μετ' αὐτὸν φίλος ἀγαθὸς, βιβλίον καλόν. *Βόλστ.*

Ὅστις τηρεῖ μέτρον κατὰ τὴν ἐξόδευσιν τῶν χρημάτων τὰ ὁποῖα θησαυρίζει, αὐτὸς ἔχει τὴν καλλιτέραν ἀρετὴν μεταξὺ τῶν εὖ φρονούντων. Διότι ἐὰν μὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐγνώριζέ τις τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, μετὰ τὸ ὁποῖον ἤθελε καταβῇ εἰς τὸν ἅδην, φυσικὰ ἤθελε κάμει περισσοτέραν οἰκονομίαν διὰ νὰ περάσῃ ὅλον τὸν βίον του καλῶς· τόρα ὅμως ὅτε δὲν τὸ γνωρίζει δὲν ἔχουσιν οὕτω τὰ πράγματα. *Θέογνις.*

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Φυσιογνωμική. Καλλιτεχνικὸν τομίδιον πολυσέλιδον καὶ πυκνοτυπωμένον ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐξεδόθη ἐσχάτως παρὰ τοῦ νέου ἐπιστήμονος ἰατροῦ κ. Ζωγραφίδου. Τὸ ἐπιστημονικὸν τοῦτο ἔργον του μετὰ πολλῆς παρατηρητικότητος καὶ προσοχῆς γεγραμμένον εἶναι ἄριστος οἰωνὸς διὰ τὸν νεαρὸν κ. Ζωγραφίδην. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ πείθεται ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ κ. Ζωγραφίδης εἶναι ἐπιστημονικὴ ἀξία πολλὰ ὑποσχομένη ἐν τῷ μέλλοντι.

Τύποις «Νομικῆς»